

Namesto nageljna ob dnevu žena

Praznovanje pomeni delati, biti zadovoljen in spoštovan

»Odraščala sem med vojno. Bilo je zelo hudo. Odrasla sem v prvih letih po vojni. Zgodaj sem spoznala svet in življenje okrog sebe...«

Cita Založnik. Delavka, žena, mati. V podarjenih čevljih je hodila uro daleč v osnovno šolo. Nato dve uri dalje v Konjice. V kmetijsko šolo. In ko bi si naj prisluzila svoj kos kruha, sta starša odločila: s službo ne bo nič. Ostati bo morala še nekaj let doma. V pomoč materi in otrokom.

»V družini je bilo osem otrok. Jaz sem bila najstarejša hči. Tako sem morala potrpeti doma, na kmetiji. Spet so mi ostale samo sanje o službi, o dolini, o lastnem življenju. Druge so si že izbirale službe in fante, se poročile, jaz pa sem garala na hribu...«

Z dvaindvajsetimi leti sem se končno odtrgala od zemlje, od vsiljenega materinstva in gospodinjstva. Zaposlila sem se pri Merxu. Nikdar ne bom pozabila, kako sem se razveselila svoje

prve plače. 670 dinarjev. Zame je bil to velik denar, bogastvo, čeprav so takrat stali navadni čevlji skoraj trikrat toliko...«

Potem se je poročila, se preselila v Celje. Toda ostala je pri Merxu. Delala je v tej in oni prodajalni, v pakirnici bonbonov in zdaj sedemnajst let v pražarni. Vsa ta leta ni nikdar zamudila v službo, nikoli neopravičeno izostala z dela.

»Poznam delavce, ki še danes hodijo na delo po tri in več ur. Doma jih čaka štedilnik in otroci. Toda kljub temu so to vestni in pridni delavci. Tudi pred leti je bilo drugače. Težje je bilo dobiti zaposlitev, ni bilo ne asfalta, ne avtobusov, ne otroških vrtcev in ne toplih malic. Delali smo mnogo in ko je prišel mesec naokoli, ko si plačo razdelil, ti ni ostalo dosti. Pri Merxu osebni dohodki nikoli niso bili zavidanja vredni.

Drugod so v kakršnemkoli režimu znali najti luknjo in si razdeljevati denar. Tudi pri Merxu ga je bilo. Vendar ga nismo delili. Niti za Dan žena. Dogovorjali smo se in ga poklanjali zdaj za nakup rentgena, za opremo porodnišnice in ne vem več, za kaj vse. Drugod so organizirali bankete, delili bogata darila, imeli veselice v tej ali oni najboljši restavraciji. Vsi smo preživeli. Toda danes vem, da je bilo tisto, kar smo in kako smo delali, dobro. Ze meni je bilo mnogo boljše v življenju, kot je bilo moji materi. Današnji mladini, mladim materam je lažje, kot je bilo nam.

Niti mož niti sin ne vesta, kolikokrat sem z dela tekla domov in tešča hitela z delom doma naprej. Kolikokrat sem trepetala za sina; mož je imel službo takšne narave, da je bil pogosto nadejano z doma. Na delo sva odšla skupaj, on pa se je vrnil čez dan, tri dni. Ni bilo vrtcev, ne varstva. In smo preživeli...«

Letos se bo Cita z možem in sinom preselila v lastno hišo. Osem let so jo gradili. Varčevali, se marsičemu odpovedovali, vendar, kot pravi, bili srečni.

»Vem, nikdar več mi ne bo tako dobro, kot mi je bilo ta zadnja leta. Ne samo meni. Vsem. Toda nikdar ne bom tudi tako razočarana, kot sem bila ta leta. Izginevalo je tovarstvo, zane-marjali smo delo, vsak je iskal vrzel, da bi se izmaknil poštenemu delu in se zrinil k manj dela in kljub temu večjemu zaslužku. Vem tudi to, da mi bo kdo rekel — tepka. Naj. Meni namreč pomeni praznovanje delo, ob njem sem zadovoljna in zaradi njega upam tudi — spoštovana. Toda vsega tega ne moreš stiščati v en sam dan. Živeti je treba leto in dan. Praznovanje ni nagelj, ne dela prost dan in ne kuverta. Praznovanje pomeni življenje, ki smo ga živeli, ki ga pa žal naše matere prej še niso mogle...«

Pripravljeni na volitve

Izteka se štiriletna mandatna doba delegacij in delegatskih skupščin družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

V temeljnih organizacijah združenega dela, enovitih delovnih organizacijah in delovnih skupnostih bomo 11. marca, v krajevnih skupnostih pa 14. marca, volili člane delegacij za zbornice družbenopolitičnih skupnosti (DPS) in za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti (SIS).

In katere zbornice imajo skupščine DPS?

Naj ne bo odveč omemba teh zborov; prepričani smo, da je med nami še vedno kdo, ki si ni zapomnil sestave skupščin.

Občinske skupščine imajo po tri zbornice in sicer: zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor, republiške skupščine imajo prav tako po tri zbornice, in sicer: zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor.

Zvezna skupščina ima dva zbornice in sicer: zvezni zbor in zbor

republik in pokrajin.

Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti so oblikovane dvodomno. To pomeni, da imajo zbor uporabnikov in zbor izvajalcev. V zbor uporabnikov delegirajo delegate delovni ljudje in občani, v zbor izvajalcev pa delovni ljudje v organizacijah združenega dela, ki opravljajo dejavnosti za uporabnike (vzgoja in izobraževanje, znanost, socialno varstvo, zdravstvo itd.).

Kako številčni so posamezni zbori, določajo za občinske skupščine statuti oziroma po-

sebni odloki, za republiške skupščine in zvezno skupščino pa to določa ustava.

Katere delegacije bomo volili v posameznem delovnem okolju in koliko članske bodo te delegacije, smo opredelili v statutu organizacije združenega dela.

Ker je voliti ustavna pravica in dolžnost slehernega delavca, ki ima volilno pravico, naj ne bo med nami nikogar, ki ne bi uporabil svoje pravice in izpolnil svoje dolžnosti.

Ana Peperko

V tej številki lahko preberete

Zakaj v pražarni stojijo stroji str. 3

Kako bomo pomagali Rušam str. 4

Preskrba je skoraj zagotovljena str. 5

Nagelj in parola niso vse str. 6

Strokovnjaki svetujejo str. 8

Stopinje v ustvarjalnost str. 9

Pred nami so prve zimske igre sozd Merx str. 12

Izgradnja regijskega prodajno-preskrbovalnega centra Celje

Tokrat gre zares

Uspešna preskrba prebivalcev je ena od najpomembnejših nalog sozd Merx Celje, ki pokriva področje, na katerem živi približno 300.000 prebivalcev. Pretežni del bremena za zagotavljanje redne preskrbe v okviru sozda nosi delovna organizacija Blagovni center oziroma njene toz »Prehrana«, »Agropro-met« in »Transport«.

Obstoječe skladiščne zmogljivosti omenjenih dveh tozd smo že zdavnaj v celoti izkoristili in ne dajemo nobenih možnosti za izboljšanje tehnologije poslovanja, ki bi omogočila bolj ekonomično poslovanje oziroma da bi si zagotovili potrebne zaloge osnovnih in drugih prehrabnih izdelkov.

Izgradnja preskrbovalnega centra je edina rešitev, ki bo zagotovila dolgoročno nemoteno preskrbo na širšem regionalnem

območju; pomeni začetek uredničenja koncepta dolgoročnega razvoja delovne organizacije in blagovnega prometa v okviru sozd Merx. Glede na širši družbeni pomen naložbe ima le-ta osrednje mesto ne le v planskih dokumentih za srednje-ročno obdobje 1981-1985 v delovni organizaciji Blagovni center in sozd Merx, temveč jo temu primerno obravnavajo tudi v planskih dokumentih občine Celje.

Regijski oskrbovalni prodajni center bo predvidoma obsegal 14.000 kvadratnih metrov koristnih ter še okoli 2000 kvadratnih metrov zunanjih asfaltnih površin. Tako zasnovano skladišče bo ob ustrezni tehnologiji omogočilo dnevni pretok blaga v obsegu: maksimalni vhod in maksimalni izhod po 210 ton. Vsa predvidena oprema in tran-

sportna sredstva (interna) bodo domače izdelave. Lokacija bodočega »centra« je predvidena na območju kompleksa prehrambene industrije Celje na Spodnji Hudinji ob obstoječih prehrabno industrijskih objektih Merx in sozda Hmezd.

Kljub temu, da smo izgradnjo centra načrtovali že v preteklem petletnem obdobju v bivši delovni organizaciji Merx, je z združevanjem blagovnega prometa celjske regije in širše v sozdu Merx zdaj postala realnost. V teku so še aktivnosti za zagotovitev potrebnih finančnih sredstev (naložba se ocenjuje na približno 400 milijonov dinarjev) ter aktivnosti, ki so potrebne v fazi pred pričetkom izgradnje centra. Graditi bi predvidoma začeli spomladi leta 1983, koncem istega leta pa naj bi objekt že služil svojemu namenu.

Mirjan Bevc

Pogovor z Juretom Toplakom, magistrom ekonomije, članom KPO, odgovornim za področje gostinstva in turizma

Ne konkurenco, vabilo in roko ponujamo

Gostinstvo in turizem imata na širšem celjskem območju dolgoletno tradicijo. Žal nam razdrobljenost, slaba opremljenost, nedokončane naložbe in predvsem kratkovidna, najpogostejše še lokalno obarvana razvojna politika niso prinesle slave. Kljub izredno ugodni zemljepisni legi in naravnim bogastvom nismo znali in zmoгли ustaviti milijonske reke sodobnih nomadov, ki se vsako leto dvakrat preliva mimo naših gorskih rekreacijskih centrov in v svetu edinstvenih zdravilišč, mimo za turiste opremljenih kmetij in to reko razliti vsaj toliko, da bi ji v spomin vtisnili naše spoštovanja vredne zgodovinske spomenike in kulturno izročilo.

Z vključevanjem različnih gostinskih delovnih organizacij v sozd Merx je kolektiv postal tudi pomemben in odgovoren dejavnik v razvoju gostinstva in turizma na svojem območju. Zato je razumljivo zanimanje članov kolektiva sozd, kot tudi drugih občanov, kakšno politiko gospodarjenja je kolektivni poslovodni organ namenil temu področju. O tem je tekla beseda v pogovoru z mag. oec. Juretom Toplakom, ki je pred dnevi v sozdu prevzel vodenje te dejavnosti.

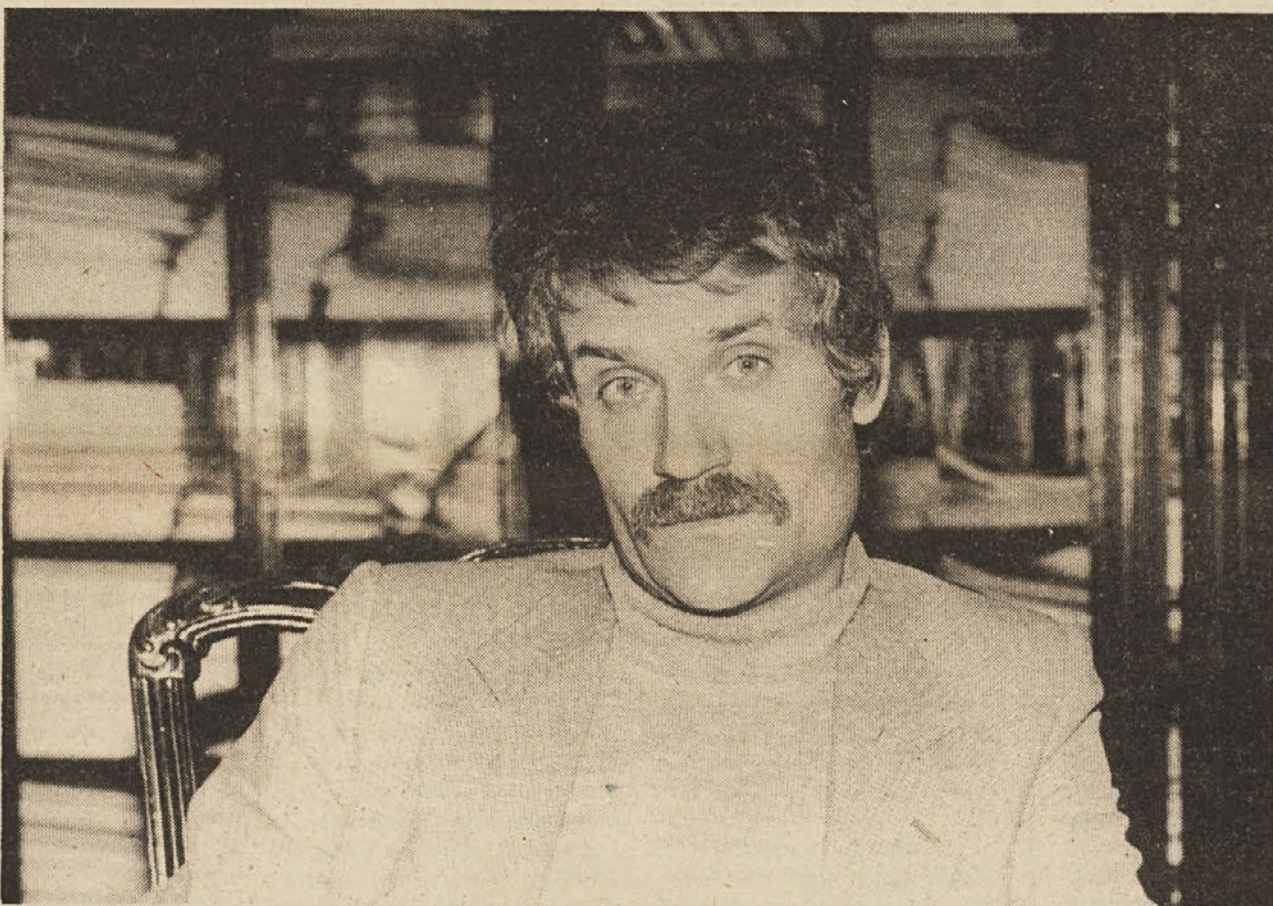
»Že samo dejstvo, da je sozd v kolektivnem vodenju oblikovala posebno mesto za gostinstvo in turizem, dovolj zgovorno izpričuje vrednost te dejavnosti. To kaže, da je že ob nastajanju sozda obstajal interes, da se to področje, ki se je prej razvijalo v okviru posameznih delovnih organizacij, v sozdu razvija naprej. V tem kratkem času, kar sozd obstaja, se je vanj vključilo nekaj novih delovnih organizacij s področja gostinstva in turizma. Tako je nedavno vstopil v sozd delovni kolektiv Košenjaka iz Dravograda, tik pred zaključkom pa so formalnosti o vključitvi zdravilišča Dobrna,« pojasnjuje tovariš Toplak.

»Že od vsega začetka je bilo opredeljeno, da je območje širše celjske regije in območje, kjer Merx deluje, zlasti Koroško, s pametnim razvojnim programom in smotrnimi naložbami vključiti v našo turistično ponudbo. Da se torej splača v dejavnost vlagati, saj to območje ponuja dovolj turizma s svojimi zdraviliškimi centri čez vse leto, z zimskošportnimi središči pa še dopolnjuje ponudbo. Ob tem ne smemo zanemariti izletniškega turizma, še manj že dokaj utečen kmečki turizem. Zato je prevladalo mnenje, da je treba te dane možnosti razvijati naprej in jih smotrneje izkoristiti.«

— O razvoju gostinstva in turizma na tem območju je bilo že mnogo izgovorjenega. Bilo je tudi mnogo idej, od katerih je bilo le malo uresničenih. Kako vi načrtujete ta razvoj?

»Osnovno vodilo in opravičilo, da se sozd Merx vključuje aktivneje v to dejavnost, smo osvetlili že na začetku pogovora. Mi smo se vključili v pripravo programov, za katere menimo, da so stvarni. Seveda smo k sodelovanju pritegnili številne delovne organizacije. Dejstvo je namreč, da sozd Merx, tudi zaradi časa, v katerem živimo, sam ni sposoben realizirati vseh programov, za katere menimo, da so uresničljivi. Zato smo povabili k sodelovanju vse delovne organizacije, ki bi v obliki konzorcija ta načrtovanja podprle. Mi smo prevzeli vlogo spodbujevalca in organizacije vseh del, ki bodo pripomogle k uresnitvi načrtov. Naša aktivnost se je konec lanskega leta, predvsem pa letos izredno razmahnila. V obdelavi je več pro-

gramov za razvoj gostinstva in turizma na tem območju. Naj omenim le najpomembnejše, načrt razvoja Ribniškega Pohorja, Gornje Savinjske doline, Dravograda z mejnim prehodom, nadaljnja obnova Dobrne in poravnava starih obljub — modernizacija Huma v Laškem.«

Mag. oec. Jure Toplak

— Našteli ste vrsto izredno zanimivih, toda tudi zahtevnih načrtov.

»Pravim, da so ti programi v pripravi in obdelavi. Že v naslednjih tednih bo jasno, katerega izmed njih bi lahko najprej izvedli.«

— Še tako dober načrt je le del naložbe.

»Točno. Ob tem je treba jasno povedati, da vsi ti programi na področju gostinstva in turizma temeljijo na skupno dogovorjenih in opredeljenih ciljih sozda in da jih je moč uresničiti le na osnovi dogovora o združevanju sredstev znotraj sozda. Dejstvo je, da samo gostinstvo in turizem v okviru Merxa teh načrtovanj ne moreta uresničiti, saj je očitno, da je področje gostinstva in turizma zaradi znanih družbenih ukrepov zdaj v težjem ekonomskem položaju, kot je bilo še pred leti. Na dlani je, da akumulativna sposobnost te dejavnosti pada, povrhu pa v tem trenutku razvoj kontinentalnega turizma zapostavljamo na račun hitrejšega razvoja ob morju. Znana je opredelitev republiških organov, da je treba naložbe usmerjati tja, kjer je devizni pritok večji in se vložen dinar hitreje vrne. Zato vidimo

mi rešitev v ustanavljanju konzorcija.«

— Ta načrtovanja in razvoj ne slo- nita le na novogradnjah?

»Nikakor. Mi načrtujemo razvoj gostinstva in turizma v delovnih organizacijah naše sozd, tako da bi te povečale in posodobile svoje zmogljivosti. Te so ponekod že v takšnem stanju, da ne morejo privabiti niti tujca in ne domačina.

Po drugi strani menimo, da moramo storiti korak naprej v ponudbi. Zlasti v večjih krajih, kjer je z malo denarja moč dvigniti raven uslug ali z

informativne službe o prostih kapacitetah ter o dogodkih, ki so že tradicija ali jih bomo načrtovali v prid boljši in zanimivejši ponudbi. S tem hočem povedati, da je odveč in zgrešen strah o podvajanju neke dejavnosti ali o konkurenci, kot nekateri to zmotno razlagajo in s tem v neki meri skušajo razvrednotiti naše napore, da bi končno le uspeli tudi na področju gostinstva in turizma doseči več, kot smo navzlic naravnim in drugim možnostim uspeli doslej.«

— Ta načrtovanja so del srednjeročnega razvojnega programa. Bi hoteli izdvojiti kakšnega od načrtov, ki ga

obišče vse manj turistov. No, mi menimo, da je potrebno posodobiti več lokalov. Tako hotel v Mozirju, da bi si pridobil tudi zahtevnejše goste, poleg tega pa vrsto manjših lokalov, ki delujejo v okviru delovne organizacije Turist iz Nazarij. Ta dela ne bodo veljala veliko denarja, so pa še kako pomembna za zanimivejšo in pestrejšo ponudbo gostu.«

— Na področju investicij in možnosti pridobivanja deviznih sredstev obetajo nove predpise — kar lahko bistveno vpliva na vaše napore pri razvoju gostinstva in turizma.

»Mi se tega zavedamo, zato tudi tolikšen napor, da bi čimprej oživel konzorcije in se trdneje povezali s tistimi delovnimi organizacijami, ki soglašajo z nami, da je razvoj gostinstva in turizma na omenjenem območju možen in kar je najbistvenejše — gospodaren.«

— Poleg tega v mnogih delovnih okoljih popravljajo ali dopolnjujejo svoje lastne srednjeročne programe razvoja.

»Prepričan sem, da bomo uspeli naše programe pripraviti pravočasno in jih tako vključiti v srednjeročne ali letošnje programe v vseh tistih delovnih organizacijah, ki zdaj z nami že sodelujejo, oziroma so pripravljene pomagati in se tvorno vključiti v bodoči razvoj gostinstva in turizma na tem območju.«

— Ob koncu še vprašanje, ki je po našem mnenju merilo bodoče uspešnosti. Poznavalci razmer v gostinstvu in turizmu tega območja trdijo, da smo s to panogo tako daleč kot smo, ker se nismo mogli sporazumeti. Če to povemo po domače, vsak kolektiv je hotel graditi svoj hotel, vsaka občina svoj turistični center, rezultat pa je na dlani.

»V tem pristopu, ko se sozd Merx pojavlja tudi na drugih območjih, ne gre za nov pojav konkurence. To sem že omenil. Z zadovoljstvom lahko ugotavljam, da smo se vsaj doslej znali in uspeli pogovoriti in dogovoriti. Za vsak posamezni načrt, idejo ali namero. Tega ni treba skrivati, kot tudi ne to, da se uspešno dogovarjamo o sodelovanju na območju Maribora, s Certusom in letališčem Maribor. Z Radensko iz Radenc, z Lesno iz Slovenj Gradca. Gre za enakopraven odnos in pristop vseh tistih delovnih organizacij, ki želijo z združenimi močmi ali dograditi že začeti projekt, ko so ostali na začetku ali pol poti, oziroma, da bi na ta način končno uresničili nov projekt, ki v bistvu ni niti nov, vendar se ga doslej tako celovito niso lotili. Tu mislim na uresničitev tako dolgo zanemarjenega programa razvoja Gornje Savinjske doline. Ob tem naj ponovim znano resnico, ki sem jo v tem pogovoru že omenjal — tako delovne organizacije gostinstva, ki so vključene v sozd Merx, same niso sposobne uresničiti zahtevnejšega programa. Tudi sam sozd Merx ne. Toda združeni ga lahko. Torej...?«

raznovrstnostjo ponudbe znova vzbuditi zanimanje pri občanah. To je moč le tako, da se v teh lokalih nekaj dogaja. Prvi takšen poskus, seveda ob tem ne upoštevamo pečice podobnih primerov, ki smo jim bili v preteklih letih priča, je, da smo v Turško mačko pripeljali »dalmatinsko kuhinjo«. Gre za razširitev že zelo dobrih odnosov s kolektivom gostinskega podjetja Šibenka iz Vodice. Tovrstnih ponudb bo še več tudi v drugih lokalih, največ vsekakor čez poletje, ko je turistična sezona tudi na našem območju na višku.«

— S področja turizma nimamo mnogo izkušenj.

»Da. To priznavamo in poudarjamo. Sozd Merx se s tem področjem gospodarstva ukvarja tako prizadeto šele nekaj časa. Zato vabimo k sodelovanju vse delovne organizacije, ki so si pridobile več izkušenj in v tej dejavnosti dosegle uspehe. Na primer Kompas in drugi. V okviru sozda ne mislimo ustanavljati turističnih agencij, ker jih je dovolj. Računamo na sodelovanje z njimi, predvsem na področju organizirane ponudbe naših zmogljivosti, na področju enotnih nastopov in ponudb ter pri organiziranju

boste lahko uresničili že v bližnji prihodnosti?

»Tako daleč sta zdaj že dva. Gradnja hotela v Dravogradu in posodobitev Huma v Laškem. Za zdaj kaže, da bomo z uresnitvijo obeh teh programov začeli — letos.

Prepričan sem, da bomo letos uspeli tudi z obogatitvijo ponudbe v Zdravilišču Dobrna. Gre za gradnjo igrišča za tenis in adaptacijo kleti pod Uniom. Tako bi pridobili ustrezen lokal s specifično ponudbo, lokal, ki bi ga takšen zdraviliški in turistični center moral imeti.

Prav tako moramo še letos izdelati programska izhodišča za razvoj gostinstva in turizma na območju Ribniškega Pohorja ter Gornje Savinjske doline. To pa za to, da bi s temi načrti lahko že vabili k sodelovanju in sovlaganju, oziroma, da bi še letos lahko začeli z oblikovanjem konzorcijev.«

— Nekateri trdijo, da je Gornja Savinjska dolina že zdaj sposobna ponuditi dovolj zanimiv program.

»Mogoče, vendar potem ni logike v podatkih, da to območje iz leta v leto

Sosedje si manejo roke, pri nas pa stojijo stroji

Zakaj težave v pražarni

Tozd Pražarno sestavljajo tri proizvodne enote: pražarna kava, embalarica sladkorja in embalarica dišav ter čajev. Temeljna dejavnost v tozd, ki je do začetka leta 1981 poslovala kot poslovnic 4 v okviru bivše tozd Grosist, je bila vsa prejšnja leta — praženje in embalaranje kave.

Težave so se začele že leta 1978, ko je odgovornost za nakup kave prešla z zvezne ravni na republiško, oziroma v SR Sloveniji direktno na organizacije združenega dela, ki so imele v okviru svoje dejavnosti praženje in embalaranje kave. Težave so bile iz leta v leto večje. Zagotavljanje deviznih sredstev je bilo težavno. Surova kava ima namreč v Sloveniji značaj repromateriala in devizna sredstva za uvoz kave zagotavljajo ozd Pražarne z združevanjem z zainteresiranimi koristniki kave, gostinsko turističnimi organizacijami združenega dela, z združevanjem sredstev z ostalimi ozd na osnovi 68. člena ZDP z vezanimi posli in zagotavljanjem deviznih sredstev v okviru lastnih ozd.

Ozd Pražarne iz SR Slovenije so bile v neenakopravnem ekonomskem položaju v primerjavi s pražarnami v drugih republikah, kjer je imel uvoz kave prednost in so si devizna sredstva za uvoz zagotavljali pretežno iz združenih deviznih sredstev za prednostne namene v republikah in avtonomnih pokrajinah.

V zaostrenih pogojih ekonomskih odnosov s tujino slovenski predelovalci kave, posebno v zadnjih dveh letih, vlagamo velike napore da bi zagotovili potrebna devizna sredstva za nabavo kave in s tem nemoteno preskrbo tržišča. V lanskem letu je bila preskrba v Sloveniji deloma rešena tudi po zaslugi odobrenega procesa iz intervencijskih sredstev pri Republiškem komiteju za trg in splošne gospodarske zadeve. Vendar vse te rešitve nimajo značaja kontinuiranega procesa in zato je redno prihajalo in še prihaja do zastojev pri zagotavljanju deviznih sredstev in s tem do pomanjkanja kave na tržišču.

V letu 1981 so ozd pražarne v SRS predelale 5800 ton surove kave. Potrošnja kave pa je bila po oceni odbora za kavo SRS okoli 8000 ton. Razlika gre na račun plasmaja kave iz drugih republik in privatnega uvoza kave, predvsem iz Avstrije in Italije. V Italiji in Avstriji so naši državljani v preteklih treh letih kupili letno do 20.000 ton kave. Ta podatek

lahko razberemo iz poročila evropske federacije za kavo za leto 1981. Iz tega poročila je razvidno, da je potrošnja kave v večini dežel Evrope bila v letih 1976 — 1980 v rahli stagnaciji. dočim je sosednja Avstrija povečala potrošnjo od 23.000 ton v letu 1977 na 41.218 ton v letu 1981. To se je torej zgodilo v obdobju, ko je pri nas vladalo pomanjkanje kave in zato ocenjujemo pri nas (ocena tudi v Avstriji), da gre to povečanje na račun nakupov iz Jugoslavije.

Tudi Italija beleži v zadnjih letih hitrejšo rast potrošnje kave. Tako je bila potrošnja kave v Italiji leta 1977 181.495 ton, leta 1979 225.343 ton in leta 1980 219.905 ton.

V obeh primerih torej lahko zaključimo, da gre del povečane potrošnje na račun jugoslovanskih kupcev oziroma turistov, ki prihajajo v Jugoslavijo.

Iz vsega navedenega je razvidno, da so ozd pražarne v Sloveniji nujno v težavnem položaju. V naši tozd se je od leta 1978 do letos proizvodnja kave zmanjšala na tretjino nekdanje količine, kar poleg izpada v proizvodnji predstavlja tudi velik izpad v dohodku.

Dodatni problem predstavlja neurejena problematika formiranja cen. Kava je borzni artikel in je podvržena velikim cenovnim nihanjem. Kupuje se v ameriških dolarjih. Ozd pražarne bi morale imeti možnost, da izkoristijo momente najnižjih svetovnih cen, za kar pa bi morale imeti zagotovljena zadostna devizna sredstva in tudi ustrezno dinamiko fizičnih možnosti uvoza. Oblikovanje prodajnih cen kave na domačem tržišču bi moralo upoštevati omenjeni značaj tega artikla, predvsem pa spreminjajočo vrednost dolarja. Omeniti pa je tudi potrebno, da najvišjo postavko pri relativno visoki ceni kave predstavlja prometni davek, ki znaša trenutno 134 % na maloprodajno ceno.

Po tem, ko sem malo bolj podrobno opisala probleme, s katerimi se srečujemo pri predelavi kave, moram omeniti tudi probleme v ostalih dveh proizvodnih enotah.

V embalarici čajev in dišav smo zaradi surovine v pretežni meri vezani na uvoz, saj vemo, da večina dišav in dobršen del čajev v Jugoslaviji pač ne uspeva. Zaradi pomanjkanja lastnih deviznih sredstev (vsa razpoložljiva sredstva gredo za kavo), smo primorani te artikle kupovati od uvoznikov za dinarska sredstva. Žal, se s posredovanjem te surovine tako podraži, da jih pri sedanjem sistemu omejevanja maloprodajnih cen največkrat sploh ne moremo kupovati.

V enoti embalarica sladkorja pa prihaja do problemov zaradi velikega razkoraka med zakonom dovoljenimi stroški za embalaranje sladkorja in realnimi stroški, ki so znatno višji. Količinsko je proizvodnja v zadnjih dveh letih sicer močno porasla, vendar zaradi omenjenega problema količinska rast ne zagotavlja dohodka.

Dodatne probleme imamo v vseh treh proizvodnih enotah z zagotavljanjem embalaže in s kvaliteto le-te. Na določeno embalažo čakamo že cela dva meseca od datuma, ko bi jo že morali dobiti.

Problem je torej v tem, da ni surovin, da ni embalaže, če je oboje, pa se skoraj po pravilu zgodi, da ne moremo doseči realne cene.

Pri tem naj omenim, da je celotna nabavna in prodajna služba izven naše tozd, saj nam celotno nabavo surovin in embalaže pokriva Marketing sektor na nivoju sozda, prodajo pa prodajni oddelki na nivoju delovne organizaci-

je. Pri vseh problemih, ki jih imamo, se nam nehotе vsiljuje občutek, da je delno kriva za situacijo, v kateri smo, tudi prešlaba povezava, predvsem dohodkovna, med tozd in obema komercialnima službama. Tako smo v situaciji, da trenutno ni primerne zaposlitve za vse delavce v naši tozd. Pri tem so nam sicer solidarno priskočile na pomoč druge tozd iz naše delovne organizacije in tozd Mlin iz sosednje delovne organizacije MPI, ki so začasno zaposlile nekaj naših delavcev, nekaj pa jih kljub vsemu že koristi letni dopust.

Ker so se problemi, ki so nas trenutno krepko prizadeli, napovedovali že daljši čas, smo že v letu 1980 začeli pospešeno pripravljati program za razširitev in dopolnitev proizvodnega programa naše tozd. Takšno delo je seveda dolgotrajno in sadov ne rodi čez noč, kljub vsemu pa nam je uspelo, da bomo z manjšo investicijo, ki je že v teku, v kratkem začeli proizvodnjo novega artikla, kapacitete embalarice pa bomo izkoristili z embalaranjem nekaterih novih artiklov. Za enega čakamo samo še na embalažo, za nekatere, zelo obetajoče, pa potekajo poslovni pogoji z delovnimi organizacijami sorodne branže.

Iz navedenega so razvidni problemi, ki nas tarejo, vzroki za njih in delne rešitve, intenzivno pa pripravljamo programe za preusmeritev, ki bo v prihodnosti zagotavljala dohodek naši tozd.

Breda Uratarič

Majda Meštrović, predsednica koordinacijskega odbora sindikata sozd Merx:

KRMARJI SE MENJAJO, TODA SMER MORA OSTATI ISTA

V minulih dneh so v 47 osnovnih organizacijah in desetih konferencah sindikata delavcev sozd Merx pregledali in obravnavali enoletno delo, načrtovali bodoče delo in izbirali nova vodstva. Prenekatere vodstvo so pomladili, zamenjali predsednike in izvršne odbore. O tem, kako ocenjuje delo sindikata v minulnem obdobju, kaj bo treba še ugotoviti in kaj postoriti, katere naloge ostajajo ali čakajo na rešitev, smo se pogovarjali z Majdo Meštrović, dosedanja predsednica koordinacijskega odbora sindikatov v sozd Merx.

— *Tovarišica Majda, 15 let že delate v sindikatu. Zaupali so vam najodgovornejše naloge in funkcije, bili ste tudi delegat na kongresu. Nedavno vam je potoke mandat predsednice koordinacije. Zatorej bodi naše prvo vprašanje namenjeno vašemu mnenju o tem, kje je in kakšen je danes sindikat v sozd Merx.*

»Tako uvodoma moram povedati, da smo minulo leto največ dela in naporov morali vložiti v usklajevanje sindikalnih stališč, lastne organiziranosti, saj je sozd star komaj leto dni, in reševanju najbolj perečih težav.

Ob dejstvu, da sozd živi in deluje na območju 22 občin, med temi občinami pa je vloga in uspešnost sindikata kaj različna, in tudi sami še nismo uspeli ugotoviti nove organizacijske ureditve tako, da bi se lahko sindikat v celoti posvetil reševanju najaktualnejših vsebinskih nalog, moram priznati, da z opravljenim delom v celoti sama nisem zadovoljna.«

— *Kje po vašem mnenju niste bili dovolj uspešni?*

»V vseh teh petnajstih letih dela v sindikatu ugotavljam, da sindikati hitro sprejemajo ali morajo sprejemati nove naloge, čeprav še starih niso v celoti uspešno izvedli. Pogledajte naš primer: lastna reorganizacija delovanja kaj pisarnega članstva, sozd združuje celo vrsto dejavnosti, specifičnost kolektiva, ki združuje večino ženske delovne sile, uveljavljanje Zakona o zdru-

ženem delu, priprave na III. konferenco, lastne in druge volitve; vse to nujno sili k temu, da se vsebina dela zoži na — poročila, od katerih pa baza nima koristi.«

— *Kaj torej ostaja nedorečenega novemu vodstvu?*

»Zadnje čase smo v resnici začeli več govoriti o delovnem okolju, o pogojih dela. Glede na sedanji gospodarski položaj bodo tudi sklepi in smernice III. konference malo izgubili na ostrini, ker je v sedanjih razmerah težko dobiti reprodukcijski material za redno vsakodnevno delo. Kako torej uveljaviti plačilo po dejansko vloženem delu? Lažje je namreč zagotoviti denar za minimalni osebni dohodek, kot pa ustvariti pogoje za takšno produktivnost, ki omogoča plačilo po resnično vloženem delu.

Kljub naporom nismo lani uspeli rešiti vprašanje počitnikovanja, uskladiati načrtovanj, možnosti in potreb s počitniškimi skupnostmi.

Akcija vključevanja kmetov, članov kmetijskih zadrug v sindikat, je ostala na začetku poti. Predvsem zato, ker kmetijske delovne organizacije še vedno nimajo razčiščenega pojma o tem, kdo je kooperant in kdo član zadrug.

Že lani bi strokovne službe morale pripraviti evidenco dejanskega socialnega položaja naših delavcev. Te evidence še do danes ni in tako na pamet govorimo o socialnem položaju in standardu našega delavca. Sem sodi tudi stanovanjska politika. Resda se nateka vse več denarja za gradnjo stanovanj, res pa je tudi to, da iz leta v leto zgradijo — manj stanovanj od načrtovanih! To je le nekaj naslovov, ki bodo prišli v nove programe dela našega sindikata.«

— *Torej navzlic zamenjavi vodstev ostaja vsebina dela ista?*

»Trenutno je to normalno, ker je delo sindikata naravnano na reševanje teh, za delavca najbolj bistvenih vprašanj. Dokler to ni rešeno, mora ostati smer dela — ista.«

Pripravljen je osnutek samoupravnega sporazuma srednjeročnega plana interne banke

Preglejmo, kako smo načrtovali

Na tretjem zboru interne banke SOZD Merx, ta je bil konec februarja v Slovenskih Konjicah, so obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega razvoja. Ob tem so obravnavali stvarnost srednjeročnega načrta in se načelno dogovorili za temeljna izhodišča srednjeročnega razvoja in planskih dokumentov.

Članice Interne banke s planskimi dokumenti določajo medsebojna razmerja, pravice in obveznosti kot nosilke skupnih interesov pri združevanju dela in sredstev za uresničitev sporazumno dogovorjenih nalog in ciljev, ki se zaradi hitrejšega kroženja in koncentracije sredstev uresničujejo preko Interne

banke SOZD Merx Celje. Zaradi tega se članice Interne banke na osnovi Samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana sporazumevamo o naslednjih temeljnih planiranega srednjeročnega razvoja:

- o skupnih interesih, smereh in ciljih razvoja,
- opredeljujemo prednosti posameznih usmeritev in interesov,
- dogovarjamo se o načelih enotne finančne politike,
- načrtujemo možnosti združevanja, zbiranja in pridobivanja sredstev, potrebnih za uresničevanje dogovorjenih ciljev in smeri razvoja,
- opredeljujemo načela

usmerjanja združenih, zbranih in najetih sredstev,

— določamo načine usklajevanja potreb z razpoložljivimi možnostmi

— opredeljujemo politiko oblikovanja in razporejanja dohodka Interne banke in politiko združevanja sredstev v skladih.

Na osnovi teh temeljnih izhodišč bo potrebno oceniti realnost srednjeročnih planov za obdobje 1981—1985. Izvajanje srednjeročnega plana v letu 1981 kaže, da zlasti v izvajanju investicij, v manjši meri pa pri doseganju proizvodnih planov — odstopamo od srednjeročnega plana. Spremembe v pogojih gospodarjenja, do katerih je že prišlo, oziroma jih še pričakujemo, bistveno

spreminjajo pogoje, v katerih smo pripravljali srednjeročne planske dokumente. Bistveno manjša razpoložljiva investicijska sredstva narekujejo, da pregledamo že dane odločitve in jim dodamo nove, ki ustrezajo sedanjim pogojem gospodarjenja.

Zaradi pomembnosti samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana je bil osnutek posredovan v javno obravnavo do 15. aprila. V tem času pa morajo vsi subjekti planiranja medsebojno uskladiti in natančno opredeliti vse temelje skupnih interesov, smeri in cilje razvoja za tekoče srednjeročno obdobje.

Franc Senica

Oblika delovanja kadrovsko-socialne službe sozda

Kadrovsko-socialna služba sozda Merx Celje si je kot obliko svojega delovanja med drugim izbrala tudi mesečne strokovne posvete delavcev, odgovornih za izvajanje kadrovske funkcije v delovnih organizacijah — članicah sozda.

Udeleženci strokovnih posvetov obravnavajo celotno problematiko, ki sodi v okvir kadrovske funkcije, seveda odvisno od aktualnosti posameznega področja.

Na dosedanjih posvetih so posebno pozornost posvetili pripravi na volitve delegacij za skupščine DPS in SIS, izvajanju zakona o usmerjenem izobraževanju, poenotenju določil SSA o dodatkih OD, prejemkih iz sredstev sklada skupne porabe in povračilih stroškov (dnevnice, kilometrine...), planiranju kadrov, štipendiranju, izobraževanju oziroma usposabljanju z dela in ob delu, zdravstvenemu varstvu in ostalemu.

Udeleženci posvetov so se dogovorili, da bodo za pripravo posameznih materialov, za katere je potrebno več časa, imenovali ožje strokovne skupine. O sedaj so imenovali naslednje strokovne skupine:

1. za pripravo enotnih metodoloških osnov razvida del in nalog,

2. za ustanovitev oddelka pri ŠCBP Celje, za poslovodje v blagovnem prometu, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, in si jo po zakonu morajo pridobiti do 1. 1. 1983 in

3. za pripravo vprašanj o problematiki usmerjenega izobraževanja v praksi.

Na februarjem posvetu so se udeleženci odločili organizirati enodnevni seminar na temo »problemi usmerjenega izobraževanja v praksi«. Seminar bo predvidoma 26. marca 1982 ob 11. uri v motelu v Sentyurju pri Celju. Voditelj seminarja bo prof. dr. Emil Rojc, član centralnega komiteja ZKS, odgovoren za naloge ZK na področju vzgoje in izobraževanja.

Cilj tega seminarja je ugotoviti, kako usmerjeno izobraževanje uresničujemo v praksi, s kakšnimi problemi se ob tem srečujemo v združenem delu ter kako sanirati prisotno problematiko.

Seminarja naj bi se udeležili vsi kadrovski delavci ozd, organizatorji izobraževanja, inštruktorji proizvodnega dela oziroma delovne prakse, direktorji tozov, oziroma delovne organizacije, nekateri poslovodni in strokovni ter družbenopolitični delavci sozd.

Ana Peperko

Sindikati in varstvo pri delu

Na 3. problemski konferenci Zveze sindikatov Slovenije v začetku februarja 1982 smo ugotovili, da je varstvo pri delu mnogovrstna problematika zagotavljanja varnih delovnih razmer in varnega delovnega okolja, z vsemi svojimi vidiki, s katerimi se uveljavlja, z vsemi vprašanji, ki jih razrešuje in z vsemi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi delavcev v tozd in delovni organizaciji.

3. problemska konferenca Zveze sindikatov Slovenije z delovnim naslovom »humanizacija dela« je v predkonferenčni razpravi spodbudila delegate, da so temeljito obravnavali vse vidike zdravega in varnega dela. Problematika, ki smo jo obravnavali na konferenci sindikata, zajema vidike zdravstvenega varstva, varstva pri delu, invalidskega varstva, varstva okolja in vseh vzporednih momentov humanizacije dela. Odločitev sindikata, da posveti svojo konferenco temu vprašanju, je bil vsekakor podatek o naraščanju bolezenskih izostankov zaradi slabih pogojev dela oziroma nesreč pri delu in zdravstvenih okvar. Da bi izboljšali delovne pogoje delavcev, smo sprejeli več programskih usmeritev in načel.

Eno izmed glavnih priporočil Zveze sindikatov Slovenije je, da vsaka tozd preko svojih organov upravljanja imenuje komisijo za varstvo pri delu, ki bi s svojim delom in razpravami podružila tudi to zvrst dejavnosti med delavci. Komisija za varstvo pri delu naj bi štela od 3 do 5 članov, glede na velikost tozd. Sestajala naj bi se enkrat mesečno in obravnavala vsaj eno izmed naštetih tem: zdrav-

stveno varstvo, invalidska problematika, varstvo pri delu, družbena prehrana, rekreacija in oddih, izraba prostega časa, varstvo okolja.

Na svoje sestanke naj bi vabili strokovne delavce s področja, katerega bodo obravnavali, prisoten pa naj bi bil vedno pooblaščen delavec za varstvo pri delu v tozd oziroma vodja službe varstva pri delu. Komisija za varstvo pri delu mora na svojih sestankih poglobljeno razpravljati o varnih delovnih razmerah ter o zdravstvenem varstvu, ki so zaradi pojavljanja poklicnih bolezni, neurejenih in premalo tehnično dognanih delovnih mest ne glede na organizirano zdravstveno službo še vedno pereč problem.

V priporočilu Zveze sindikatov Slovenije je zapisan tudi rok za ustanavljanje in imenovanje teh komisij, ki naj bodo imenovane 30. 4. 1982.

Preizkuse znanja iz varstva pri delu kot obvezo delovne organizacije in delavcev, zaposlenih v tozd, so v delovni organizaciji Blagovni center Celje že izvedli. Poudarek preizkusa znanja v tem ciklu predavanj je bil na požarni varnosti, kjer so se delavci seznanili s sredstvi in opremo za gašenje. Ivan Kidrič

Spremembe v organiziranosti Kmetijske zadruge Celje

Kmetijska zadruga Celje se je oblikovala iz Temeljne zadrugne enote Kooperacija KK »Hmezd« Žalec in deluje od 1. 1. 1979 z dvema TZO in delovno skupnostjo skupnih služb. Prehod iz dokaj nezahtevne organizacijske oblike v novo razgibano in samopravno zahtevno obliko je zahteval strokovno močan, dobro organiziran team. Po treh letih naporov za udržitve nove oblike in njeno praktično izpeljavo v praksi pa se je izkazalo, da tako zahtevnih nalog ne bo mogoče izpeljati in da je zlasti na področju strokovnega nadzora ter pomoči proizvodnji v zasebnem sektorju primernejša in bolj učinkovita enovita delovna organizacija združenega dela.

Člani in delavci Kmetijske zadruge imajo neodtujljivo pravico, da opravijo ustrezne spremembe v organiziranih temeljnih združnih organizacijah oziroma v Kmetijski zadrugi (1. odst. 35. čl. ZZK). Zakonska osnova za statusne spremembe je 376. člen Zakona o združenem delu in 35. člen Zakona o združevanju kmetov.

O pobudi za spremembo so razpravljale družbenopolitične organizacije KZ in njenih TZO ter kmetje in delavci KZ. Pobuda je

bila pozitivno ocenjena in kot taka tudi sprejeta. Na osnovi tega je Zadrugi svet KZ v januarju 1982 sprejel sklep, da se začne razprava o osnutkih samoupravnih splošnih aktov in sicer: samopravnega sporazuma o spremembah v organiziranju KZ, samopravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev kmetov v KZ in statuta enovite delovne organizacije KZ.

Po mesec dni trajajoči razpravi je zaključiti, da so se zlasti kmetje — člani KZ temeljito poglobili v vsebino navedenih samoupravnih splošnih aktov in to zlasti v tisti del, ki določa njihove obveznosti in pravice do KZ, pri čemer je bilo zlasti poudarjeno, da je potrebno zelo podrobno opredeliti obojestransko odgovornost za neizpolnjevanje obveznosti.

Zadrugi svet KZ bo referendum razpisal za 19. marec 1982. Postopek je bil dobro pripravljen, posebej pomembno pa je to, da je bilo dovolj časa za spoznanja o dobrih in slabih straneh obstoječe in bodoče organiziranosti Kmetijske zadruge Celje.

Pavla Žmaher

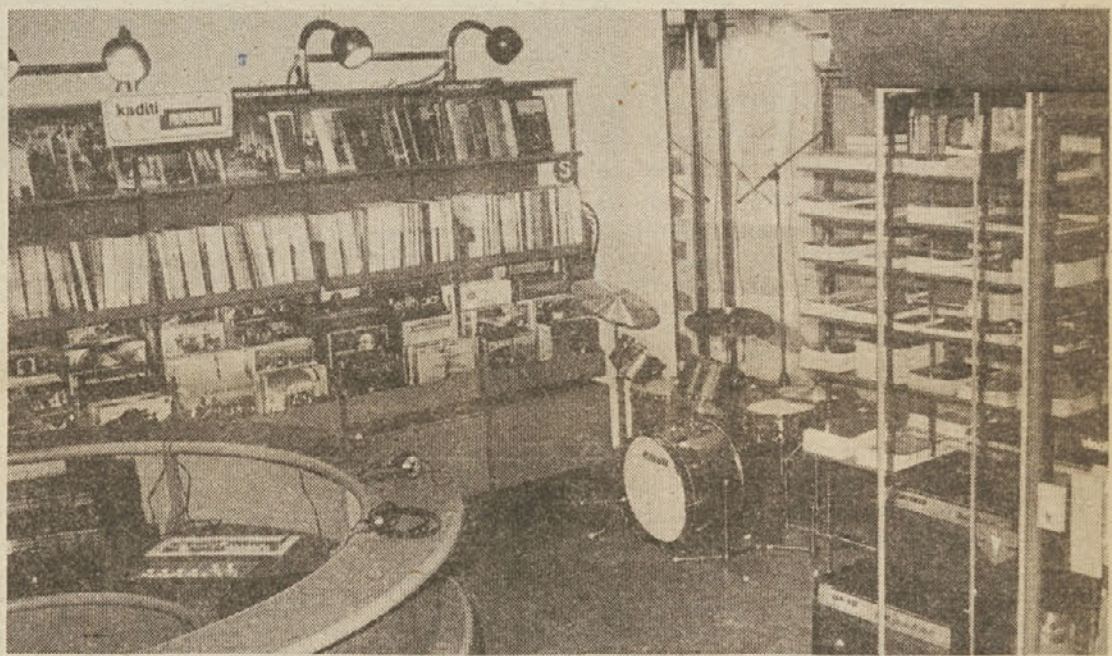
Nova pridobitev

Melodija je oživela

V srednjeročnem razvojnem programu za obdobje od 1981 do 1985 smo si zastavili nalogo, da bomo v tem letu odprli specializirano prodajalno, s katero bomo izpolnili izbiro tehničnega blaga v Celju.

Novo poslovno enoto Melodija smo 1. februarja odprli v Cankarjevi ulici v Celju. Prvi odziv je bil zelo ugoden, takšen, kot smo ga nekje tudi pričakovali, promet vseh naslednjih dni pa je pokazal, da je bila naložba upravičena in da je izbor takšen, kot ga potrošniki dejansko potrebujejo. Resda je v Celju kupcem tudi drugod na voljo takšen asortiment, vendar je ponudba bila pomanjkljiva.

V naši prodajni prodajamo gramofonske plošče, tu je moč dobiti vse od klasike in resne glasbe do narodno-zabavnih melodij in disko glasbe, kasete, zelo velika izbira vseh vrst jih je, in pribor, glasbeno literaturo, akustične aparate, glasbene instrumente in rezervne dele.

Prodajalna »Melodija«, v kateri je kupcem na voljo širok izbor od gramofonskih plošč do glasbil

Odpiranje novih prodajnih prostorov je velika pridobitev za našo delovno organizacijo TEKO kakor tudi za sozd Merx. V današnji gospodarski situaciji

doma in v svetu so nove kapacitete nujno potrebne, v njih zaposlujejo večje število delavcev in z njimi povečujemo dohodek. Trgovci si moramo prizadevati,

da denar ostaja doma, če je to le mogoče, in zato ponujamo prodajalne, v katerih dobijo kupci tiste izdelke, ki jih zanimajo. Zdenka Detiček

Kako bomo pomagali Rušam

Bili smo pridni, vendar...

Delavci tozd Prodaja Ruše, združeni v delovni organizaciji »Potrošnik« so v preteklem letu poslovali z izgubo, ki znaša 6.912.587,00 din. Temeljna organizacija je poslovala na robu rentabilnosti že v letih 1975—1980, vendar so negativni rezultat vedno uspeli pokriti z lastnim rezervnim skladom oziroma v obliki izrednih prihodkov. Z dodatno investicijo v novo blagovnico, ki je začela poslovati v oktobru 1980, je bilo pričakovati, da se bo poslovni rezultat tozd bistveno popravil, kar pa se, kot vidimo v poslovnem letu 1981, ni zgodilo.

V delovni organizaciji smo začeli, takoj po prvem četrtletju, ko se je prvič pokazal negativni poslovni rezultat v Rušah, izvajati ukrepe kadrovskega, komercialnega in organizacijskega značaja, ki bi odpravili oziroma omilili dejansko stanje. Po izkazani polletni izgubi smo v skladu z določili zakona o sanaciji pristopili k izdelavi predsanacijskega programa. Program je zajel analizo vzrokov izgube in ukrepe, potrebne za saniranje. Predvideni so bili organizacijsko-komercialni, kadrovski in finančni ukrepi z nosilci, roki in konkretnimi zadolžitvami. V izvajanje programa so bile vključene vse družbenopolitične in samopravne strukture tozd in delovne

organizacije. Delavci temeljne organizacije so o gospodarjenju in o izvajanju ukrepov razpravljali na zboru, delavskem svetu in samopravni delavski kontroli. S stanjem smo sproti seznanjali družbenopolitično skupnost občine Maribor oziroma Ruše, SDK Maribor, Kreditno banko Maribor — posebej pa smo s pristojnimi organizirali več delovnih sestankov.

Iz analize izvajanja predsanacijskih ukrepov je razvidno, da smo izboljšali ponudbo v blagovnici, ukinili nekatere nedonosne oddelke, prilagodili delovni čas, zmanjšali zaloge s posebnimi oblikami prodaje, povečali promet na zaposlenega delavca, znižali nekatere stroške,

poostri delovno disciplino, znižali število delavcev na 13 oseb, uvedli stimulativen način nagrajevanja, dosegli odložitve plačila nekaterih obveznosti tozd Ruše v okviru sozd »Merx«. Pogovori s Kreditno banko Maribor o preložitvi odplačila anuitet za investicijski kredit za blagovnico niso uspeli. Zato je temeljna organizacija morala odplačati v letu 1981 dve anuiteti v višini 2.200.000,00 din, kar predstavlja veliko obremenitev in čisto povečanje izgube.

Pokazalo se je, da predsanacijski program ni mogel zagotoviti odprave vzrokov izgube, ker so le-ti globlji in niso plod malomarnega oziroma slabega dela delavcev v tozd. Delavski svet delovne organizacije »Potrošnik« je imenoval komisijo, ki je pripravila analizo reorganizacije tozd Prodaja Ruše in predlagala vključitev te temeljne organizacije v tozd Prodaja Celje. Analiza je pokazala, da je tozd Ruše preobremenjena s finančnimi obveznostmi iz naslova tekočega

poslovanja in z odplačili anuitet investicije. Prevelike so tudi obveznosti za plačilo prispevkov družbenopolitični skupnosti in prispevkov za delo skupnih služb na vseh nivojih. Na samopravnih organih v tozd in delovne organizacije smo ocenili, da je zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja v Rušah nastal tak družbenoekonomski in politični položaj, v katerem je delavcem onemogočeno uspešno še naprej zagotavljati socialno varnost, onemogočeno pa jim je tudi uspešno uresničevanje njihovih samoupravnih pravic. Zato smo se odločili, da izvedemo ukinitve temeljne organizacije in priključitev k tozd Prodaja Celje; izgubo bomo solidarno pokrili. Delavci v Rušah in v Celju stojijo pred samopravno odločitvijo o združevanju. O njej bodo odločali na referendumu konec meseca marca. Upamo, da bo samopravno povezovanje uspelo, saj drugega učinkovitejšega izhoda v tem trenutku ne vidimo.

Aleksander Perdan

Pogovor s Francem Petauerjem

Preskrba skoraj zagotovljena

V januarski številki našega Vestnika smo poročali o sklenitvi pomembnega samoupravnega sporazuma s sozd PIK »Sombor« v Vojvodini. Z njim si je sozd Merx za svoje preskrbovalno območje zagotovil precejšen del potrebnih osnovnih živil (pšenico, koruzo, olje in drugo), posebna vrednost tega sporazuma pa je v njegovi dolgoročnosti in trdnosti, ki temelji na sovlaganju naših sredstev za večanje proizvodnje hrane, deloma pa tudi povratno sovlaganje za potrebe sozd Merx.

Toda, kako je z drugimi samoupravnimi sporazumi, kako je z zagotovitvijo celotne količine osnovnih živil, ki jih sozd Merx potrebuje za zadovoljevanje potreb na svojem območju? O tem je tekla beseda s Francem Petauerjem, vodjem marketinga pri sozd Merx.

— Ali je sozd Merx že sklenil potrebne samoupravne sporazume za vse potrebne količine živil, ki jih predvideva s svojo prehrabeno bilanco?

FRANC PETAUER: »S samoupravnimi sporazumi, ki smo jih v zadnjem obdobju sklenili, z nekaterimi proizvajalci hrane so več ali manj v sklepni fazi, smo v glavnem že zagotovili vse potrebe našega preskrbovalnega območja po pšenici, koruzi, sladkorju, masloboh in nekaterih drugih osnovnih živilih.

Če pa upoštevamo izkušnje, moram reči, da je ta zagotovitev osnovnih živil bolj na papirju. Često se je namreč že dogajalo, da poslovni partnerji pogodb oziroma samoupravnih sporazumov niso v celoti uresničili, če ti niso temeljili na sovlaganju kot osnovi za prave dohodkovne odnose. Razen tega je ponekod tudi treba še zagotoviti denar za sovlaganje v proizvodnjo hrane.

— S katerimi velikimi proizvajalci hrane je sozd Merx poleg sozd PIK Sombor še sklenil samoupravne sporazume za dobavo pomembnejših količin osnovnih živil?

FRANC PETAUER: »Teh je precej. Tako smo s sozd PIK Osijek sklenili samoupravni sporazum za dobavo 3.000 ton pšenice, tisoč ton sladkorja, 5.000 ton koruze, razen tega še za čokolado in nekatera druga živila. Za zdaj je ta samoupravni sporazum še brez sovlaganja.

Drugi tak pomemben samoupravni sporazum smo sklenili z Beljem. Gre za 1.500 ton pšenice, 3.000 ton sladkorja, 200 ton mesnih izdelkov pa 20 vagonov vina. V Vrbasu v Bački so tudi še brez sovlaganja podpisali dobavo 2.000 ton sladkorja, 200 ton mesnih izdelkov, 200 ton olja itd. Dva tisoč ton sladkorja so nam s samoupravnim sporazumom obljubili dobaviti tudi iz Crlenke.

Petauer je številke in imena stresal kakor iz rokava, ne da bi si

pomagal s kakšnimi papirji iz predala pisalne mize. To je vsekakor zgovoren dokaz, koliko potovanj in pogovorov je za njim, da si je lahko vse te številke zapomnil na pamet. Ko smo mu to omenili, se je le rahlo nasmehnil in nadaljeval:

»Za dolgoročno sodelovanje z združevanjem sredstev se ta čas dogovarjamo še s kmetijci iz Orahovice v Slavoniji (za 2.000 ton pšenice, 3.000 ton koruze, 750 ton moke in še kaj), pa z onimi v Temerinu (Petőfi) v Vojvodini. Poleg 3.000 ton moke in 5.000 ton koruze je pri njih še posebej zanimiva postavka 20.000 prašičev na leto. Za dobavo prašičev zahtevajo sovlaganje 70 milijonov din. Skoraj gotovo bodo nekaj navrgli tudi pogovori s sozd Agro Kaniži, medtem ko je »Servo Mihaj« iz Zrenjanina že star partner Merxa. Glavna postavka pri njem je 4.800 ton pšenice, medtem ko naj bi Sirmium iz Sremske Mitrovice, kjer že tudi teče sovlaganje, dobavil letos 3.200 ton pšenice.

Zatem je stekla beseda še o deležu domačih — slovenskih proizvajalcev hrane.

»ABC Pomurka je z nami sklenila samoupravni sporazum za 3.000 ton pšenice, 150 ton mesnih izdelkov, tisoč ton krompirja pa za sire in sveže meso. Sovlaganje v programe Pomurke še ni dogovorjeno. Zadovoljni bomo, če bomo iz same celjske regije dobili 2.000 ton pšenice, naš delež pri ormoškem sladkorju pa je tudi omejen na delež sovlaganja v višini 12 do 13 odstotkov.

Doma v lastni (širši) regiji lahko zadovoljimo potrebe po svežem mesu, medtem ko so možnosti oskrbe s svinino iz domačih virov za zdaj komaj omembe vredne. Dosti možnosti za rejo prašičev na našem območju niti nimamo, čeprav smo tudi za podpiranje vsega, kar je doma možno glede na skromno krmno osnovo. Glede reje prašičev smo navezali stike tudi s pobrateno Čuprijo, kjer bi se radi dogovorili poleg 2.000 ton sladkorja še za 20.000 prašičev na leto.

— Večkrat ste omenili sovlaganje, ki edino omogoča trdne dolgoročne poslovne odnose. Kako je s sredstvi za ta namen?

FRANC PETAUER: »Za uresničitev samoupravnih sporazumov za dolgoročne dobave živil potrebuje ta čas sozd Merx 150 milijonov din za sovlaganje v proizvodnjo. Razume se, da sami s svojo interno banko tega ne zmoremo. Zato upravičeno pričakujemo sodelovanje banke in del sredstev regijske skupnosti za preskrbo.

— Kaj pa nasprotni blagovni tokovi?

FRANC PETAUER: »Glavno dinarsko sovlaganje in na tej osnovi dolgoročno povezovanje. Seveda pa naši poslovni partnerji tu in tam želijo, da bi jim sozd Merx pomagal tudi z re-

Franc Petauer

produkcijskim materialom in nekaterimi industrijskimi izdelki tovarn z našega območja. V danem položaju ponekod načenjajo tudi vprašanje deviznega deleža za umetna gnojila, zaščitna sredstva in rezervne dele. V tem pogledu ne moremo dosti storiti. Zlasti glede oskrbe s ko-

ruzo in prašiči pa bi bilo koristno sodelovanje s sozd Hmezad.

— Sedaj ko se v preskrbi z osnovnimi živili ni mogoče zadovoljevati s poslovanjem »iz rok v usta« in ko tudi ne gre brez blagovnih rezerv, bi radi slišali, kako je sozd Merx prostorsko in tehnično usposobljen za svojo pomembno nalogo preskrbovalca svojega območja?

FRANC PETAUER: »Naši skladiščni in manipulativni prostori niso zadostni in tudi tehniško ne ustrezajo. Zato moramo nujno uresničiti načrte naše delovne organizacije Blagovni center za zgraditev dodatnih silosov in skladišč.

— Kako daleč so priprave za te investicijske naložbe?

FRANC PETAUER: »Dodatne silose za žitarice moramo zgraditi še letos. Za nova skladišča s površino 12.000 do 15.000 kv. metrov površine pa bomo letos pripravili potrebno

dokumentacijo in vse drugo, da bi lahko začeli zidati prihodnjo pomlad. To bodo visoki (do 8 metrov) pritlični prostori s tako imenovanim sistemom regalov. Ker gre za oskrbovanje okrog ducata občin, pričakujemo sovlaganje vseh zainteresiranih delovnih organizacij in občin.

Sozd Merx je v zadnjih dveh letih z dodatnimi dobavami večkrat uspešno omilil motnje pri preskrbi ob pojavih nakupovalne mrzlice.

»To je naša naloga tudi v prihodnje, seveda pa je potrebna tudi širša družbena podpora za večanje proizvodnje hrane in zagotavljanje pogojev za dolgoročno nemoteno preskrbo z osnovnimi živili. V pogojih, ko povpraševanje še presega ponudbo in ko z dogovorjenimi prodajnimi cenami često ni mogoče kriti stroškov nabave (proizvodnih stroškov), tega trgovske organizacije same ne zmorejo. Skrb za nemoteno preskrbo z osnovnimi živili mora zato nujno postati tudi ena glavnih nalog naše širše družbene skupnosti.« je na koncu dejal vodja marketinga pri sozd Merx Franc Petauer.

Janko Volf

Pomenek pred dvanajsto

Kruh in on

Vojka Pocaia sem poznala le bežno. Zdel se mi je izredno resen. Najinega srečanja sem se kar malce bala. Vedela sem, da se bo v kratkem poslovil od našega kolektiva in šel v zaslužni pokoj. A kako se pripraviti na pogovor z njim, kje začeti, tega nisem točno vedela. Toda ob njegovem prijaznem pozdravu in krepkem stisku roke je bil led prebit. Kot da je opazil mojo negotovost in že je pričel z opisovanjem svoje izredno pisane življenjske poti.

Vojo Pocaia, obratovodja v pekarni Štore, se je rodil pred šestdesetimi leti na Polzeli. Oče je bil mlinar in tako ni čudno, da je tudi sin šel po očetovih stopinjah in se odločil za soroden poklic — poklic peka.

S štirinajstimi leti je odšel k stricu v Varaždin, da bi se izučil poklica. Vojko je tu že zelo zgodaj okusil vse tegobe pekarskega poklica. Čeprav se je učil pri stricu, ni imel nobenih protekcij. Delati je moral ravno toliko kot vsi ostali, zaposleni v pekarni. Pravi, da so bila ta leta zelo težka. Ponoči so delali v pekarni, dopoldne raznašali kruh po mestu, od 17. do 20. ure pa je obiskoval šolo. Čeprav bi vajenci ne smeli delati ponoči, mojstri zakona niso upoštevali. Spominja se, da so ponoči nadzorovali delo v pekarni. In kadar je prišla takšna kontrola k Vojkovemu stricu, je le-ta takoj poslal vajence skozi zadnja vrata, da ne bi imel sitnosti.

Leta 1939 se je Vojko izučil in opravil izpit. To pa je bil tudi že čas, ko so se nad celo Evropo grmadi temni oblaki. Vojko se je vrnil v Celje, kjer si je skušal poiskati delo, a brez uspeha. Tako se je odločil, da se vpiše na podoficirsko konjeniško šolo v Zemunu. Maja 1941 bi moral v Zemun, a iz tega ni bilo nič, saj mu je okupator prekrizal načrte z aprilskim napadom na Jugoslavijo. Tako ga je vojna zatekla v Celju, kjer je še vedno želel najti zaposlitev. Uspelo mu je, da je kratek čas delal v Kirbiševi pekarni, na Vran-

Vojko Pocaia

skem in v Strmcu ter v Čatrovi tovarni mila. Tako je bil noembra meseca mobiliziran v nemško vojsko. Od tu mu je proti koncu vojne uspelo pobegniti. Njegova pot domov je trajala 3 mesece, saj je med potjo bil tudi kratek čas v ruskem ujetništvu.

Takoj po osvoboditvi se je prijavil v kasarno. Nato ga je pot vodila na Pragersko, kjer so se formirale čete in od tam v Slovensko Bistrico, kjer je bila ustanovljena prva slovenska divizija KNOJ. Te čete so čistile Pohorje in njegovo okolico. Vojko je tu postal komandir karavle v Libeličah, nato na Gradiškenu in Hajdukovem pri Subotici. Povsod, kjer je bil, je svojim tovarišem govoril o naprednih idejah Lenina in Marxa. S temi idejami se je seznanil že v Varaždinu, kjer so takrat delovali Ursovi sindikati. Tam si je priskrbel tudi nekaj brošur, ki jih je odnesel s seboj v Celje. Tako je do leta 1947 imel politična predavanja po raznih karavlah. Tega leta je bil tudi odpuščen iz vojske,

saj so ugotovili, da je zaradi oči nesposoben.

Po odpustitvi iz vojske zaposlitve ni dobil, zato se je odločil za delovno akcijo na progi Samac—Sarajevo. Tu je bil 3 mesece in postal dvakratni udarnik in bil enkrat pohvaljen. Jeseni se je vrnil v Celje in se zaposlil pri takratni Potrošniški zadrugi. To delo mu ni preveč ustrezalo, zato je po dveh letih odšel za traktorista. Delo je opravljal vestno in tako tudi tu postal udarnik. V tem času se je tudi prvič začel resneje ukvarjati s političnim delom. Postal je prvi predsednik delavskega sveta Ustroja.

Spominja se, da so bili to lepi časi. Res je, da so veliko delali, a delu so bili predani in jim je bilo v veliko zadoščenje in veselje. Kot traktorist je bil pozneje premeščen v Vrtnarsko šolo. Tudi tu je prejel priznanje kot najboljši traktorist v Sloveniji, obenem pa je še naprej zavzeto delal kot predsednik sindikata.

Ker pa je njegov osnovni poklic le bil pek, se je zaposlil v pekarni na Bregu. V tem času se je Potrošniška zadruga razformirala in ustanovili so Mestne pekarnice. To so bile pekarnice na Bregu, Skalni kleti, v Zidanškovi ulici, Vošnjakova pekarna. Vojko je delal v vseh teh pekarnah. Kot vesten delavec in aktiven sindikalist je kmalu prevzel mesto predsednika sindikata za pekarnice, kasneje je postal tudi predsednik občinskega odbora sindikata za obrt. Tako se je udeležil 1. kongresa za obrt v Opatiji in 1. kongresa za obrt in komunalo v Beogradu. Ko so v Gaberju zgradili novo pekarno, je bil Vojko znova premeščen. Kasneje so ga prestavili v pekarno Center, kjer je delal do leta 1974. Od tu se je s celotnim kolektivom prestavil v

Štore, kjer ravno v teh dneh pričakuje upokojitev.

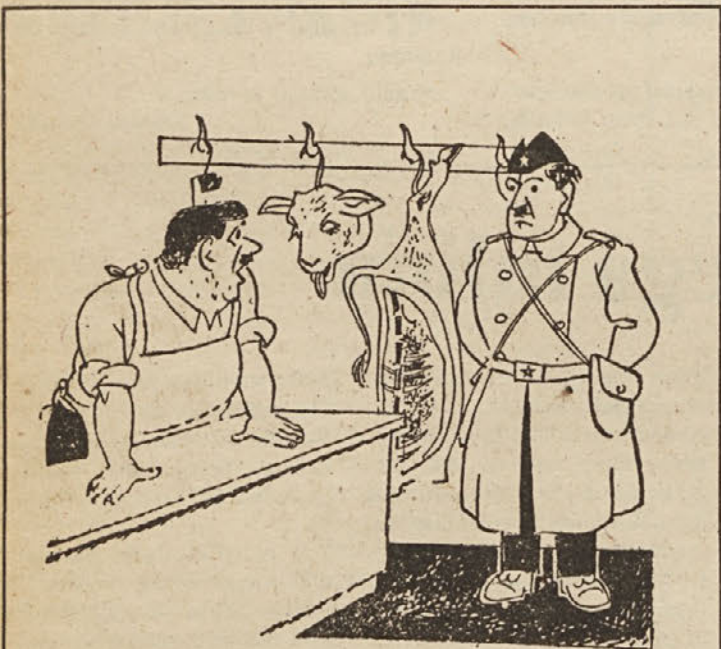
Poleg opravljanja raznih funkcij v delovni organizaciji je Vojko delal tudi na drugih področjih. Bil je tajnik krajevne skupnosti, pri tabornikih namestnik gospodarja II. grupe odredov in član Konjeniškega kluba. Tudi tu je dobil razna priznanja, napisal pa je tudi kroniko Konjeniškega kluba. Kot dolgoletni in prizadeveni delavec sindikata je za svoje delo prejel bronasto plaketo. Vojko ponosno pove, da ima doma spravljena vsa priznanja, ki so mu jih podelili.

Vojka poznajo vsi kot resnega in marljivega delavca. Vsakega dela se je lotil izredno resno in z vso odgovornostjo, vedno je bil pripravljen pomagati s svojimi dragocenimi izkušnjami in znanjem. Delo mu je bilo prva obveznost. V teh dolgih letih je izostal z dela le dvakrat. Enkrat zaradi operacije oči in drugič zaradi poškodbe, ko ga je brcnil konj.

Kljub velikemu angaziranju v službi in po njej je še vedno našel čas zase in za svojo družino. Že pred poroko je Vojko zgradil hišo in tako pripravil varno bivališče za svoje. Poleg tega je prehodil naše gore po dolgem in po čez, opravil pa je tudi evropsko transverzalo.

Vojko ima še dosti želja in načrtov. Sedaj, ko se odpravlja v pokoj, se bo lahko ves posvetil svoji družini in svojim konjičkom. Lahko bo brezskrbno užival na morju ali pa občudoval prekrasne skalne orjake, ponos naše prelepe Slovenije. Ob njegovem pravkar minulemu 60. rojstnem dnevu mu iskreno čestitam, želim mnogo zdravja in še kakšen čudovit vzpon na Škrlatico.

Karmen Magyar

— Neupravičen zakol?

— Kje pa, tega teleta sem zaklal v silobranu.

(Pavliha, list za pametne Slovence, pred dvajset in tolikimi leti...)

kaj pišejo drugi

Pritisk na cene

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na nedavni seji obravnaval letošnje politiko cen in predloge za zvišanje cen nekaterih proizvodov in storitev ter ocenil, da se ti predlogi ne gibljejo v okviru resolucije in dogovorov.

Ugotovili so, da so posamezne zahteve po podražitvah že zdaj, na začetku leta, presegle za letos dogovorjeni porast cen za 15 odstotkov in da pomenijo resno nevarnost za nadaljnje zniževanje realnega standarda delovnih ljudi in občanov. Zato smo poudarili, da je treba uresničevanju politike cen in gibanju cen v tem letu posvetiti vso pozornost in odgovornost pri dogovorjeni politiki cen.

Izvršni svet sodi, da je nekaterim zahtevam po spremembi cen težko nasprotovati, saj so v skladu s sprejeto politiko cen in programi. Pri tem gre predvsem za predloge, s katerimi želijo odpraviti razhajanje med cenami različnih vrst blaga in storitev. Skrb pa vzbuja dejstvo, da so nekatere zahteve postavljene ultimativno in neutemeljeno. To pomeni, da nekateri ne upoštevajo sprejete politike cen.

Celjska trgovina

»Nekako pred desetimi leti smo se dogovorili in pisali, da je Celje (za Ljubljano) drugo najmočnejše trgovsko središče v Sloveniji. To je bilo tedaj res, ni pa res danes, ko Celje že krepko občuti stagnacijo trgovske dejavnosti tudi na svoji »proračunski koži«. Izračunali so namreč, da se je delež prihodkov od trgovine (prometnega davka) od leta 1976 do leta 1981 sorazmerno zmanjšal od prejšnjih 40 na komaj 25 odstotkov celotnega proračuna.

Prizadevni mladi strokovnjak davčne uprave je v svoji študiji zbral množico primerjalnih podatkov o gibanjih trgovske dejavnosti v vseh občinah celjske regije in tudi v republiki in je sicer najbrž pretiraval, ko je zapisal, da »Celje ni več trgovsko središče regije«, čeravno drži, da je zadnja leta vse več Celjanov mogoče videti v trgovskih hišah v Ljubljani, Žalcu, Titovem Velenju in še kje.

V trgovski dejavnosti regije se je delež Celja zmanjšal od prejšnjih 50 na 40 odstotkov vsega prometa na drobno. Celjsko trgovsko neučinkovitost so namreč v tem desetletju koristno izrabili v nekaterih sosednjih občinah, zlasti v Titovem Velenju in Žalcu pa tudi v Šentjurju in Konjicah. Na Titovo Velenje odpade sedaj že blizu 20 odstotkov trgovskega prometa v regiji, na Žalec okrog 15 odstotkov itd. Podobno sliko kažejo tudi podatki o gibanju družbenega proizvoda trgovine: v Celju je v desetih letih ta delež nazadoval od 27 na 20 odstotkov, v Titovem Ve-

lenju se je povečal od osem na trinajst odstotkov, v Žalcu od 9,5 do 12,5 odstotka itd. Seveda ne gre za to, da bi oporekali koristnosti razvoja trgovske mreže v drugih občinah, kadar gre za njihove potrebe, drugo pa je vprašanje drobljenja oskrbe z nekaterimi materiali.

Da razvoj trgovine v Celju stagnira, seveda niso »odkri-li« šele letos. O tem tečejo razprave že vrsto let, razlika je le v tem, da so sedaj zbrali številke, ki kažejo celo večje sorazmerno zaostajanje, kot bi bili pripravljeni verjeti.

V zadnjih letih so posamezne celjske trgovske hiše zgradile sicer precej novih velikih skladišč, zgodovinarji pa bodo lahko zapisali, da je bilo to hkrati desetletje drobnjarskih interesov, obdobje neuspešnega dogovarjanja in povezovanja, za katero morda vedno niti niso bili krivi samo trgovci.

Za zastoj v trgovskem prometu v Celju najbrž niso krive same, še vedno samevale joče parcele za nove blagovne hiše, pač pa k uspešnemu poslovanju sodijo še skrb za založenost, vljudna postrežba, zagotavljanje parkirnih prostorov (trgovini gotovo ni v korist prepoved parkiranja na Trgu V. kongresa) in še kaj drugega.

»Upajmo, da bo po razpadu SOZD Dobrina nova SOZD Merx s tesnejšim povezovanjem pa združevanjem dela in sredstev popeljala celjsko trgovsko dejavnost novim uspehom naproti,« piše v Večeru Janko Volf.

Imejmo ustvarjalni odnos do praznovanja 8. marca, mednarodnega dneva žena!

Nagelj in parola nista vse

Proslavljanje 8. marca ima pri nas tradicijo in svojo vrednost. Ob njem oživljamo spomine na revolucionarno pot delavskega razreda, v kateri so si ženske izobojevale tudi svojo lastno osvoboditev in enakopravnost; na ta dan ocenjujemo današnji položaj ženske — delavke — matere v naši samoupravni socialistični družbi. Dogovarjamo se o nalogah, ki jih še moramo izpolniti, da se bo ženska lahko v polni meri uveljavila v svojem osebnem, poklicnem in družbenem življenju. Danes se ženska ne bori več za enakovrednost in enakopravnost, danes rešujemo vprašanja, ki so specifična za njeno delo in življenje.

Poudariti moramo, da so naše delavke prisotne v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, saj je za našo delovno organizacijo značilno, da v njej zaposluje pretežno žensko delovno silo. Kljub temu, da je delo v deljenem delovnem času, svoje funkcije uspešno opravljajo. Z otvoritvijo nove blagovnice so se delovni pogoji bistveno izboljšali in povečala se je socialna varnost delavk v trgovini.

Konferenca sindikata naše delovne organizacije je ob praznovanju 8. marca organizirala sprejem in razgovor za zaposlene žene. Enako so bile vabljene naše nekdanje sodelavke, ki so zdaj v pokoju. Praznik smo počastili s kulturnim programom.

Vodstvo delovne organizacije in sindikat si v zadnjem času prizadevata, da bi v kolektivu uredili družbeno prehrano. Zaradi

Minka Bajda

specifičnosti trgovske panoge in raztresenosti poslovnih enot po konjiški občini in izven nje, v Maifiboru, Zagrebu, Celju, Titovem Velenju in v Ljubljani je težko vse zaposlene delavke enako zadovoljiti. Za tiste v Konjicah in Zrečah bomo organizirano družbeno prehrano oskrbeli

predvidoma v mesecu marcu. Poseben odbor, ki ga je izvolila konferenca sindikata delovne organizacije, bo zagotavljala, da se bodo uresničile želje članov kolektiva. Pomembno je tudi to, da bodo tople obroke dobivali tako delavci v dopoldanski kot v popoldanski izmeni.

Tretja konferenca slovenskih sindikatov je prišla pravočasno, kajti zaostreni pogoji gospodarjenja so marsikje, tudi v trgovini, načeli vprašanje o socialni varnosti delavca, prav tako pa tudi o medsebojni solidarnosti.

Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti, da smo tudi v preteklosti uspešno reševali še kar zahtevna socialna vprašanja. To lahko vidimo v svojem okolju, kjer delamo in živimo. Mi smo v našem kolektivu marsikaj izboljšali, tako glede delitve OD, deljenega delovnega časa, delovnih pogojev, prehrane in ne nazadnje tudi samoupravnih in tovariških odnosov.

Podaljšana ali nepodaljšana delovna doba, o kateri v zadnjem času v naši družbi razpravljamo, je vsekakor pomembna stvar za življenje in delo delavcev, še posebej nas žena. Menim, da lahko sprejmemo podaljšano delovno dobo (40 let) in tako izenačimo pravice iz minulega dela za oba spola. Vendar se sprašujem, na katerih delih in nalogah in v katerih panogah bodo naše delavke lahko to tudi praktično koristile?

Osebnost se torej bolj pridružujem tistemu delu razpravljalcev, ki so predlagali, da bi žena-mati in delavka imela zaradi svoje družbene vloge v družini, kot osnovni celični naše socialistične družbe, možnost v skrajšani delovni dobi koristiti takšne pravice iz minulega dela, ki bi ji zagotavljale normalen socialni položaj.

Minka Bajda
Dravinski dom

Samo ena želja — zdravje

Današnji članek posvečamo kmetici — kooperantki, materi, ženi, ki ves svoj dan posveča delu na kmetiji, družini. Ko sem se odločala, katero naj izberem, sem se podala na Dolgo goro pri Ponikvi in se oglašila pri Hermini Žnidar, stari 39 let, materi dveh otrok. Kmetija Žnidar je usmerjena in sicer v mlečno proizvodnjo s pašno-košnim sistemom in so največji proizvajalci mleka v Temeljni organizaciji kooperantov Šentjur.

Poleg svojega rednega vsakdanjega dela na kmetiji se Hermina Žnidar še aktivno vključuje v delo samoupravnih organov Temeljne organizacije kooperantov Šentjur, saj je delegat združenega sveta Temeljne organizacije kooperantov ter član odbora žena združenj v PEK Ponikva.

Ko smo jo povprašali, kako uskladi svoje

težko delo na kmetiji z delom v samoupravnih organih je povedala: »Moramo vedeti, da časopisi, strokovne knjige in druga javna občila ne dajo vsega, kar mora kmet vedeti o kmetijstvu, zato je lahko bolj pomembno delovanje v samoupravnih organih, kjer se spoznaš še s konkretno problematiko tako kmetov kot Temeljne organizacije kooperantov, v kateri smo združeni.

Moram povedati, da ne delujem samo v samoupravnih organih Temeljne organizacije kooperantov, temveč se redno udeležujem vseh tečajev, predavanj, ki jih organizira TOK Šentjur, predvsem v zimskem času.

Na vprašanje, kakšen je bil položaj kmetice-žene v preteklosti in kakšen je sedaj,

je med drugim dejala: »Moram reči, da smo včasih resnično delali v zelo težkih pogojih in seveda od jutra do večera. Danes je mnogo lažje. Vse imamo mehanizirano tako, da resnično najdem čas tudi za časopis, kakšno knjigo, kakšno urico za oddih. Res je, da ne hodim na dopust na morje, toda kakšnega izleta, ki ga organizira Temeljna organizacija kooperantov, se vedno udeležim.

Da bi bile izenačene z ženami v združenem delu? To pa še dolgo ne bo, kajti narava našega dela nam še za enkrat tega ne dopušča.

Na kraju nam je zaupala svojo željo ob 8. marcu.

»Samo zdravje si želim.«

Danica Dosedla

Pitje kave v rokavicah

Večernji list je svojim bralcem poskušal »pričarati« nekaj zimskega turističnega ozračja z Jadrana:

»Split, ki prav gotovo sodi med naša najtoplejša mesta, ima najhladnejše kavarne in točilnice. Gosti v njih sedijo v plaščih, strežejo jim pa na pol zmznjeni natakariji. Gretja ni, ker naj bi bila temperatura v lokalih nekako takšna kot na ulicah. Natakariji so se menda že navadili, vendar gostje nikakor ne.

Gostinci se branijo, da nimajo dovolj denarja, da bi lokale opremili z napravami za ogrevanje. Velikokrat slišimo, kako je turizem gospodarska panoga, ki ima najboljše možnosti za »žetev« deviz, vendar mnogi objekti nimajo najbolj osnovnih možnosti za podaljšanje sezone.

Niti najlepši reklamni prospekti niti najbolj razkošna turistična propaganda v inozemstvu ne bodo pripeljali gostov na našo obalo, če bodo morali, kakor smo te dni videvali v Splitu, piti kavo — v rokavicah,« zaključuje Večernji list.

Nova moka iz našega mlina

Najbrž je že veliko bralcev opazilo v trgovinah novo Merxovo moko, ki jo bomo malo boljše predstavili.

Gre za moko za kvašeno testo, ki spada med specialne moke z določeno željeno kakovostjo. Dalj časa smo že pogrešali moko, ki bi bila namenjena za izdelke iz kvašenega testa (potice, krofi in podobno). Poznali smo tudi pripombe gospodinj: »Zadnjič sem kupila moko, pa ni bila dobra...« S preskrbo s pšenico so velike težave in zato tudi kvaliteta mok ni

vedno »super«. Tu pa imamo sedaj končno moko, za katero jamčimo, da bo vedno izenačena, visoke kvalitete. Kako nam je to uspelo?

Najprej odberemo najboljšo pšenico in jo v laboratoriju preiščemo po vseh kvalitetskimi kriteriji. Pomembno je, da ima pšenica visok odstotek kakovostnih beljakovin. Nato pšenico zmeljemo, pustimo, da moka odleži določen čas in ugotovimo kakovost moke. Iz tega določimo ko-

ličino »dodatka«, kar pa ni nič drugega kot vitamin C. Je pa zelo pomembno, koliko ga doziramo, vsaka serija izdelka ima drugačno doziranje. (Mikrodozator je izdelek konstruktorja iz mlina, uvožen bi nas stal precej deviz.). Ko je v moko doziran dodatek, sledi homogeniziranje, na koncu pa še zadnja laboratorijska kontrola pred pakiranjem. Kot vidimo, moko kontroliramo v vsaki fazi izdelave.

V kratkem bo prišla na trg tudi moka za vlečeno testo. Oba iz-

delka sta odraz prizadevanj, da bi potrošnikom ustregli z res kvalitetnim izdelkom, ki bi ga kupil za čisto določen namen, kvaliteta ne bi bila več »maček v žaklju«.

V razvojni službi razvijamo tudi izdelke na osnovi pšeničnih kalčkov, ki so biološko zelo bogata surovina, vendar pa smo jih doslej prodajali skupaj z otrobi za krmila. S temi novimi izdelki vas bomo prav tako seznanili v Vestniku.

Z. N.

Preverjanje stvarnosti načrtovanj razvoja in rasti

Spremembe srednjeročnih planov

V mesecu februarju je Zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ na svojem zasedanju razpravljalo o osnutku uredbe o spremembah in dopolnitvah družbenega plana srednjeročnega razvoja države. V osnutku je podan predlog, da bi družbeni plan razvoja Jugoslavije za obdobje 1981—1985 temeljito spremenili. Podobno naj bi ukrepali tudi na ravni republik in občin.

V zvezi z dogovorom o temeljnih družbenega plana SR Slovenije, podobno pa tudi v občinah in delovnih organizacijah, bo treba opraviti nekatere posebne aktivnosti. Delovne organizacije, članice sozd bodo analizirale uresničevanje dogovora o temeljnih plana delovnih organizacij in sozda, naloge v letu 1982, upoštevaje skržene okvire, opredeljene v resoluciji in predlagale dopolnitve in spremembe svojih srednjeročnih planskih obveznosti, kar se nanaša predvsem na

predvidevanja ekonomskih odnosov s tujino, investicije in spremembe v amortizaciji, poleg tega pa bodo preverili tudi možnosti glede kadrov, energije, reprodukcijskega materiala itd. Naloge so obsežne, zato bodo zahtevale polno angažiranost samoupravnih organov, poslovnih organov in strokovnih služb.

Tako bo delavski svet sozd sprejel sklep o pristopu k rebalansu srednjeročnih planov delovnih organizacij, na podlagi tega pa bodo delovne organizacije pričele z aktivnostmi že v tem mesecu, ko bodo pripravile predlog glavnih sprememb plana in s tem tudi sprememb samoupravnega sporazuma o temeljnih plana sozd »Merx«. Do konca junija bo sprejet rebalansirani samoupravni sporazum o temeljnih plana, do konca septembra 1982 pa plan. V istih rokih bodo tozdr pripravile spremenjene temelje plana in plane, delovne or-

ganizacije pa spremenjene sporazume in plane.

Poudariti pa seveda tudi velja, da so delovne organizacije članice sozd že v svojih planih opredelile precej skromnejši porast nekaterih pomembnih elementov, navkljub drugačnim predvidevanjem resolucij in da bistvenih odstopanj ne bo. Pomembnejše spremembe bodo predvsem pri investicijskih naložbah, ki jih bo potrebno ponovno uskladiti z realnimi možnimi viri financiranja oziroma določiti njihov zamik za leto ali dve v kasnejše obdobje.

Pri spremembah važnejših elementov kot so družbeni proizvod, izvoz, uvoz, življenjski standard, osebna in družbena poraba, je predvidena skromnejša rast v letih 1981—1982, medtem ko je v letih 1983—1985 ponovno predviden porast, ki pa bo vseeno nižji od prvotno predvidenega. Vsekakor pa je že v tem trenutku jasno,

da načrtovalci vztrajajo pri nižji rasti porabe, kot bo naraščal družbeni proizvod in da bodo zožili tudi prostor za naložbe. Ob takšnih zahtevah bo težavno uresničevati drugo, da naj bi zaustavili upadanje realnih osebnih dohodkov. Kaj lahko se zgodi, čeprav načrtovalci tega ne potrjujejo, da bodo realni osebni dohodki še upadali v celotnem srednjeročnem obdobju. Kako v takšnih razmerah spodbujati boljše delo in povečevati produktivnost dela? Takšnih in podobnih vprašanj je seveda veliko, na katera pa danes ni mogoče v celoti dati odgovora. Vemo pa že danes, da je že v planske dokumente, letne ali srednjeročne, potrebno vgraditi elemente stabilizacije, ki bodo ob ustreznem preverjanju zagotavljali večji dohodek in izpolnitev vseh tistih obveznosti, ki jih nalaga plan. Tako bo prav gotovo tudi rebalansov planskih dokumentov v bodoče manj. Zure Frančiškin

Za celjsko Mesno industrijo

Izguba je pokrita

Celjska Mesna industrija ima zagotovilo za kritje lanske izgube pri prodaji (zlasti svinjskega) svežega mesa. To je bila najbolj zanimiva novica s seje sveta osmih občin celjske regije, ki se je tokrat sestala v Šentjurju. Izgubo v Mesni industriji, ki je zadnji čas precej dvignila temperaturo, bodo iz raznih virov kriile občine Celje, Žalec in Velenje, deloma pa tudi sozd Hmezad in sozd Merx.

Na tej seji sveta občin so izrazili upanje, da bodo podobno poskrbeli tudi za kritje izgub v klavnicah v Šentjurju in Laškem, kjer gre za manjše vsote.

Morebitne izgube v tem

letu bo v klavniški industriji verjetno že lažje sproti odpravljati ne samo zaradi predvidenega zvišanja cen mesa, temveč tudi zaradi tega, ker pričakujejo, da bodo po potrditvi sklepnih računov začela pritekati s samoupravnimi sporazumi obljubljeni sredstva za regijsko interesno skupnost za preskrbo.

Perspektive za oskrbo s svinjskim mesom zato le niso tako neugodne, kot se je zdelo še pred kratkim, ko je celjski izvršni svet odklonil, da bi se obvezal prispevati po tri milijone dinarjev mesečno za kritje razlike med odkupno in prodajno ceno prašičev in svinjskega mesa.

»Večer«

kaj pišejo drugi

»Streljanje« ni učinkovalo

Z investicijami se, sicer iz drugega zornega kota, ubada tudi Vjesnik:

»Investicije so bile še do nedavna beseda, ki smo jo največkrat in najpogostejše uporabljali. Zdaj vse bolj izginja iz besednjaka. Zakaj? Saj ne gre za nikakršen čudež. Presnete investicije so se nam zataknele kot ribja kost v grlu. In kadar se to primeri, prizadetemu ni ravno do govorjenja.

Šalo na stran! Bolj nas zanima, kaj se je zadnje čase dogajalo s čezmerno porabo. Pri vojaki bi dejal, da je po strahoviti ognjeni pripravi (po investicijah smo streljali iz vseh orožij na partijskih, sindikalnih in drugih forumih in organizacijah) treba pogledati, kakšen je učinek.

Tudi pred nekaj dnevi objavljeni podatki dajo misliti, da so bile investicije zelo dobro »vkopane«. Po vsej državi je v gradnji okoli 25.000 različnih objektov v skupni vrednosti 1.373 milijard dinarjev (da ne bo nesporazumov — novih!), čeprav je realnejša ocena, da gre za 1.500 do 1.600 milijard.

Miroslav Koprivica ob vseh teh podatkih ugotavlja, da po vsem videzu »strelivo« ni bilo dovolj učinkovito:

»Lahko kaj napravimo, da bi bilo boljše? Po vsej verjetnosti lahko. Če, na primer, kdo izpolni osebni tekoči račun brez kritja, se bo takoj znašel »na očeh« kazenske zakonodaje, kar pa ne morem reči tudi za tiste, ki nam vsem skupaj nastavljajo nož na vrat, ko grade z neobstoječimi družbenimi milijardami.

Morda je ravno v tem »različnem pristopu« odgovor na vprašanje, kako bi lahko manji investiranja stopili na rep...«

Pomenek ob delu

Življenje je treba — ceniti

Blagovnica »T«. Kletni prostori. Ob izteku stopnic, v ograjenem kotu med štedilniki, hladilniki na eni in svetili na drugi strani, stoji mož.

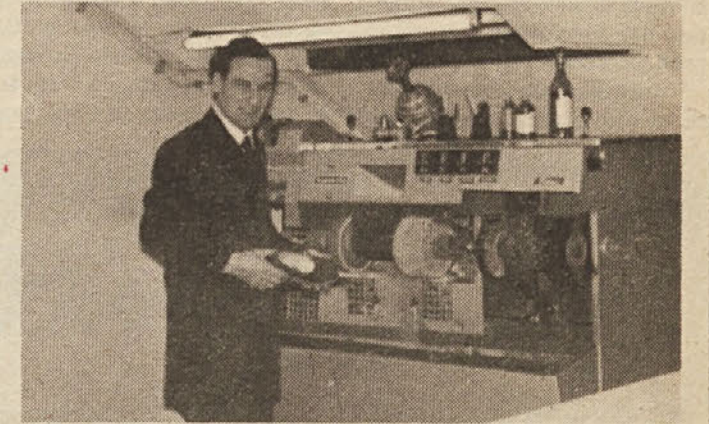
Osiveli lasje, razmrščene obrvi. Pod njimi iskre se in vedno nasmejane oči, ki pričajo, da je lastnik dobre volje. Torej razpoložen tudi za takšen pogovorček.

Ivan Vertovšek — Hanzi. Rojen 10. maja 1927 v Düisfurgu. V Nemčiji. Dvajsetletni, dobro leto po osvoboditvi je prišel v Jugoslavijo. V Celje.

Petintrideset let opravlja delo čevljarskega mojstra. Od

Hanzi. Danes, ko na vsakem koraku nekdo nekaj kritizira, ti Hanzi tako, med vrsticami, lepo zabeli. Iz njegovih ust še nismo slišali besed, ki bi o sočloveku, sodelavcu izzvenele v grajo. Če se že kdaj oglasi, misel zavije v šalo, da se mu od srca nasmeje.

Zato moram priznati, da ga občudujem. Všeč mi je njegov optimizem, občudujem njegovo moč. Ob njem pozabiš na vsakdanje tegobe, ki nas pestijo. V pogovoru z njim se ti zazdi, da je življenje res lepo in polno nečesa privlačnega, lepota, ki je žal vsi vedno ne vidimo.

tega deset let pri nas. Zagotovo ste ga srečali, videli ali potrebovali. Se z njim pomenkovali.

— Hanzi, mu navržem, vedno si nasmejan. Kaj ti nimaš nobenih težav?

»Mar dajem videz človeka, ki sam sebi povzroča težave?«, mi hudomušno odvrne in se smeje.

— In tu, na delovnem mestu?

»Ne tu, ne tam, niti pri so-

sedu...«

— Nedavno pa sem te le videla, da si se razburjal nad neko stranko, drezam naprej.

»A takrat, ko me je tista ženska spravila ob živce. Najhuje je s tistimi, ki »vse vedo«. Madona, že 35 let delam in popravljam te škarpete, pa ja vem, kako in kaj. Jaz sem trdil eno, tisto »one« pa drugo...«

Naš Hanzi je dober in vesten delavec. Vsi ga imamo radi. Ne samo zato, ker svetu kaže vedno nasmejan obraz. Z njim se je prijetno pogovarjati, še tako trdi grči zna obraz raztegniti v nasmech. Seveda, če se ga ne lotiš, kot tista stranka, s strokovnimi nasveti. Takšni »strokovnjaki« tudi njega spravijo ob ravnotežje. »Gredo mu na živce«, kot pravi.

Hanzi je skromen mož. Zadovoljen je s tem, kar ima, ne vdnja se denarju. Za petletnico dela v našem kolektivu je dobil priznanje in zlato značko Življenje... »T«. Ponošen je, ker je priznanje dobil za vestno delo. Poleg zlatega znaka je dobil tudi več jubilejnih knjižnih nagrad.

»Ko te takole poslušam, bi me skoraj prepričal, da si človek brez napak.«

»To si ti rekla. Točno — brez napak. Skoraj brez napak...«

— Torej imaš tudi ti kakšno napako?

»Samo eno.«

— Katero? Obljubljam, da jo bom zamolčala.

»Ne znam kritizirati.«

— Meni se ne zdi, da bi bila to napaka. To je kvečjemu...

»Ne, to je velika napaka.«

— Zakaj?

»Ker sem tako še vedno sam tu v tej moji delavnici. Sem direktor, delavec, blagajnik, prodajalec uslug, samoupravljalet! Hahaha...«

Vidite, in me je spet, naš

»Težave je treba znati prenašati smeje,« pravi. »Življenje bi bilo še lepše, če bi ga znali živeti. Zadeva je enostavna: ceniti moraš vse, kar te obdaja in ob tem imeti tudi spoštovanje do samega sebe.«

Preprosta filozofija. Enostaven recept. Toda kaj, ko te življenje nenehno preseneča, da pogosto pozabiš na to enostavnost in ne veš več, ne kako in ne kaj.

»Veš, zadeva je povsem drugačna, če se zaveš, da ti je življenje samo enkrat dano. Življenja ne moreš zavreči, kot takle star, ponošen čevlj. Samo pomisli, kolikšen dolčas bi bilo živeti, če ne bi bilo problemov. V tem je vsa filozofija...«

Medtem ko se tako pogovarjava, se ob nama ustavljajo ljudje. Kupec, znanci z ulice. Za vsakega najde Hanzi pravo besedo. Zvečine hudomušno pripombo, ki izvablja smeh. Gledam ga, kako spretno suče orodje in vmes šviga s pogledi po prostoru. Na oni strani, pred blagajnamami samopostrežnice, je velika gneča. Blagajne enakomerno cingljajo, opoldanska nakupovalna konica. Tu, ob nama, dva občana, verjetno mož in žena, že nekaj časa hodita okrog kombiniranega štedilnika. Vsaj trikrat sta si ga ogledala, odprla pečico, preverila stikala. Ona božajoče drsi z roko po njem, on si ga ogleduje. Kaže, da se še nista povsem odločila za nakup. Medtem, ko Ivan na stroju obdeluje obnovljeno peto na čevlju, mi navrže:

»Si predstavljaš žalost te ženske, če ne bosta kupila tega štedilnika? Vidiš, tako je s tem. Kako malo je včasih potrebno za srečo. Ali pa mnogo. Odvisno je od tega, s kakšnega zornega kota na zadevo gledaš...«

Prav imaš, Ivan. Kako malo ali mnogo je treba za — srečo. Včasih in nekomu je dovolj prijazna beseda. Drugemu nasmech. Včasih je lahko sreča tudi — takšen štedilnik. Kdo ve, koliko prej ta ženička vstaja zjutraj pred vsemi, da zaneti ognjišče, pristavi čaj ali kavo. Ta štedilnik pa ima samo gumbe. Stik in že je zakurjeno. Da, vse je odvisno od tega, s kakšnega zornega kota na zadevo gledaš...«

Zdenka Detiček

Mi in prostor

Higiensko-tehnična ureditev prostorov za prodajo živil

Če hočemo zagotoviti higien- sko neoporečnost vseh živil v času prodaje, moramo smiselno urediti trgovske prostore. Prodajna živil mora biti v stavbi, ki je grajena iz primerne materiala, tako da je možno vzdrževati higieno, hkrati pa mora tudi neposredna okolica trgovine biti čista, brez emisij dima, prahu ali kemičnih snovi kot tudi brez glodalcev in mrčesa. Dostop do prodajne mora biti iz utrjenih in protiprašno obdelanih površin. Morebitne odprtine v kletne oziroma skladiščne prostore morajo biti zavarovane z mrežami proti glodalcem.

Prodajni prostori naj bodo locirani v ravni ulice. Vhod v pro-

dajalno živil naj bo praviloma s ceste oziroma z ulice. Tla prodajnih prostorov morajo biti vgrajena iz materialov, ki jih je moč enostavno čistiti in po potrebi razkuževati (iz umetnih mas, gume, kamna, keramične talne obloge). Določbe pravilnika dopuščajo tudi druge obloge, kot so tapisom, sintelon in podobno, vendar le za lokale, kjer ne prodajajo živil.

Prostore lahko prezračujemo naravno ali umetno s prezračevalnimi napravami, z ustrežno izmenjavo zraka v določeni časovni enoti. Vsi prostori prodajalnih živil naj bodo ustrezno razsvetljeni; z naravno svetlobo, če to ni mogoče, pa z zadostno

umetno razsvetljavo. Prostore lahko ogrevamo le s takšnimi ogrevalnimi napravami, ki ne puščajo neprijetnega vonja (radiatori na vročo vodo ali paro, generatorji s toplim zrakom, plinske peči pod pogojem, da izgorijo plin odvajajo iz prostora, električne akumulacijske peči). Peči na gorilno olje niso primerne. Peči na trda goriva so dopustne le izven mesta.

V skoraj vse prostore prodajne je treba namestiti umivalnike s toplo in hladno vodo, s higien- sko neoporečno tekočo vodo. V krajih, kjer ni vodovoda, lahko uporabljajo hišni vodovod — hidrofor, vendar pod pogojem, da dajo vzorec vode vsaj

enkrat mesečno mikrobiološko pregledati. Slehera prodajalna živil mora biti priključena na javno kanalizacijo. V krajih, kjer je ni, morajo vse vrste odpadka speljati v vodotesne greznice brez odtoka oziroma v troprekatne greznice in ponikalnice.

V okviru vsake prodajalne z živila morajo biti urejeni sanitarni prostori, to je garderoba in stranišča za zaposlene delavce. Stranišča morajo biti na izplako in vključena v sanitarni voz. Z doslednim izvajanjem higien- skega režima obvarujemo živila propada, preprečujemo slabšo higien- sko kakovost, razvoj mikrobov, zlasti tistih, ki povzročajo nalezljive črevesne bolezni,

širjenje mrčesa in glodalcev ter neprijetne vonjave v prostoru. In ne nazadnje povečamo z nenehnim čiščenjem tudi »življenjsko dobo« opreme, naprav in pribora, dvigamo estetsko raven in napravimo prodajalne prikupne.

Delavci na posameznih delovnih mestih so dolžni prostore vsakodnevno in sproti čistiti. Ob koncu delovnega časa morajo dodobra počistiti svoje delovno mesto, vso opremo, ves pribor, delovne površine, tla, stene in prostor dobro prezračiti. Zadnji dan v tednu, ob koncu dela je običajno na vrsti tedensko čiščenje. Ob temeljitem čiščenju delovnih mest in skupnih

prostorov je takrat treba razkužiti določene površine, zlasti sanitarne prostore. Vsaj enkrat letno bi morali vsako prodajalno z živila prebeliti in po potrebi prepleksati s svetlo oljnato barvo.

Čistilna sredstva, ki jih uporabljamo v te namene, morajo zlahka odstraniti vso umazanijo in ostanke živil, še zlasti maščobe in beljakovine. Najbolj priporočljivo je mehanično čiščenje, čiščenje s toplo raztopino pralnega praška in čisto vodo. Le če je potrebno, posežemo tudi po razkuževanju.

Pri mehaničnem čiščenju uporabljamo raznovrsten pribor: omela za čiščenje tal, električne sesalce za prah, krtače za ribanje lesenih desk, lesenih predpraznikov in ostalih površin, kjer je umazanija sprijeta s podlago. Nepogrešljive pri mokrem mehaničnem čiščenju so razne vrste čistilnih krp »vilede«. Po temeljitem mehaničnem čiščenju pričnemo glavno čiščenje s toplo raztopino pralnega praška, zaradi svoje kemične sestave izredno učinkovito pri odstranjevanju maščob in beljakovin. Delavci si naj roke umivajo in razkužujejo z baktericidnim tekočim milom »Vesfen 2 D«, ki naj bo, poleg ostalega pribora in papirnatih brisač ob vsakem umivalniku. Za občasno razkuževanje prostorov, opreme in pribora uporabljamo halamit ali omnisan.

Redno čiščenje prostorov, opreme in pribora, tudi njihovo razkuževanje, ustrezno skladiščenje in upoštevanje načel osebne higiene so prvi pogoji, da bodo na policah zares higien- sko kakovostna živila. Če zanemarimo le enega od teh načel, obstaja nenehna nevarnost, da potrošnika s hrano zastrupimo.

Iz pisarne sanitarnega nadzora in tehnične kontrole: Milenko Andžusić

Mi in kupec

Stalno usposabljanje osebja v trgovini

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Nekatere izobraževalne ustanove so razvijale razne programe glede na tipe prodajalnih kot tudi glede na prodajo posameznih blagovnih skupin, ki zahtevajo svoje posebne prijeme. Najbolj popularni so tako imenovani »full — service« modeli za blagovnice in njih prodajne oddelke kot porcelan, nakit in športna oblačila, pa tudi specialni modeli za izdelke, ki imajo visoke individualne cene, kot so to: moška oblačila, pohištvo in aparati za gospodinjstvo. Celotni tečaj traja običajno osem do deset ur, vendar je razdeljen na enourni poučevanja, da ne bi bilo prodajno osebje predolgo odsotno s prodajnih oddelkov.

Nekatere velike trgovinske organizacije, zlasti tiste, ki močno občutijo vpliv stagnacije obsega maloprodaje, uvajajo stalno usposabljanje ne samo za večino obstoječega prodajnega osebja, ampak tudi za vse novospregate delavce; druge zopet samo za vodje etaž in prodajne nadzornike, ki potem po predelanih programih pridobljeno znanje in programsko tehniko (filme) posredujejo svojim podrejenim prodajalcem. Če analiza prodaje kaže, da prodajnemu osebju v veleblagovnicah ne uspe pritegniti obiskovalca k nakupu večjih izdelkov blaga, potem vodstvo blagovnice zadolži prodajne nadzornike, da nadzorujejo prodajalce,

kako uporabljajo posredovano strokovno znanje, ponudijo tečaje za osvežitev znanja, v skrajnem primeru pa še stenoirajo skupino delavcev (iz blagovnic iz drugih krajev), ki potem opravljajo nalogo »skritih kupcev« in vrednotijo prodajno osebje te trgovinske družbe.

Izkušnje v trgovini dokazujejo, da vzbujajo vprašanja prodajnega osebja, kakšne želje ima kupec, pretežno avtomatsko negativni odgovor. Obratno pa strokovnjaki priporočajo prodajnemu osebju, da v razgovoru s kupcem kaže opozoriti in poudarjati nove vrste blaga in iskati področja, ki zanimajo kupca. Vsi napori so usmerjeni v to, da kupec blago kupi. Pri tem strokovnjaki nenehno opozarjajo, kako pomembno je, če prodajalec uspe odkriti, kdaj kupec sam želi, da ga prodajalec prepriča o pravilnosti nakupa določenega izdelka.

Nekateri direktorji velikih blagovnic pa gredo še dalje. Z razdeljevanjem anketnih lističev kupcem ob izhodu iz blagovnic ponujajo bonifikacijski bon v vrednosti enega dolarja; dobi ga tisti, ki izpolni anketni listič, na katerem med drugim sam vrednoti prodajno osebje na posameznih oddelkih.

Druge izobraževalne ustanove so na primer razvile takšne modele in tehnike usposabljanja, da v okviru tečaja najprej zavrtijo video-kasete s filmi,

ki prikazujejo »slabega« prodajalca. Temu sledi razgovor v okviru seminarske skupine prodajalcev o tem, kakšne so napake v obnašanju prodajalca na filmu oziroma, kako bi se moral obnašati. Na koncu tečaja pa prikažejo filme o pravilnem obnašanju uspešnega prodajalca.

Nekatere trgovinske družbe zopet razvijajo svoje lastne, številne programe dopolnilnega usposabljanja, v katerih — kot firma Macy — poudarjajo na stotine primerov nepravilnih dejstev, ki zavirajo večji obseg maloprodaje, vključno s čakanjem pred izhodnimi blagajnami, prekomerno izgubo časa kupca pri najetju potrošniškega posojila in podobno.

Ustanove za pospeševanje prodaje in dvig produktivnosti prihajajo do zaključkov, da so velike trgovinske organizacije vso svojo pozornost v zadnjih desetih letih dajale ne samo nenehni gradnji velikih trgovinskih kapacitet v novih mestih in naseljih ter novih predelih države, ampak predvsem še uvajanju vedno sodobnejših računalniških sistemov v maloprodajo. Pri tem so pozabile, da predstavlja moč prodajnega osebja in njih strokovna usposobljenost največji vir za doseganje pospešene in stalne rasti maloprodajnega prometa, s tem pa tudi rasti dobička oziroma dohodka, ki omogoča dolgoročno gotovost za vložena sredstva.

Ali niso problemi trgovine tudi v naši samoupravni socialistični družbeni skupnosti že nekaj let,

nazaj isti? Ali nas sprejeti družbeno-ekonomski odnosi v ustavi in zakonu o združenem delu, srednjeročni plani republike in občin, pa tudi lastni cilji v trgovinskih ozd ne zavezujejo, da dvignemo storilnost in učinkovitost razpolaganja z živim in svetovnih gospodarstev? Res je, da sistem delovnih odnosov v tržnih gospodarstvih z zasebno lastnino na sredstvih trgovine omogoča hitro zamenjavo neuspešnih delavcev (odpusti delavcev), ne nazadnje tudi zaradi permanentne mase stotisočev nezaposlenih trgovinskih delavcev, ki čakajo, da najdejo zaposlitev! Ali ni naš današnji trenutek v družbeni skupnosti socialističnega modela samoupravljanja podoben? Ali se pred našo skupnost in posebej trgovinske ozd ne postavlja tudi moralna dolžnost, da omogočimo zaposlitev novim generacijam trgovinskih delavcev, ki so zaključili izobraževalne programe, da bi s svojim živim delom dvigovali družbeni proizvod in prispevali k obladovanju gospodarskih problemov?

Pričujoči sestavek o načinu reševanja problemov drugod zato predstavlja in nudi možnost odkrivanja kvalitetnih elementov gospodarjenja dandanes tudi v pogojih socialistične trgovine in samoupravnih odnosov.

Ivo Brenčič

Usmerjeno izobraževanje v praksi

Delovna praksa štipendistov

V usmerjenem izobraževanju je delovna praksa štipendistov oziroma neštipendistov sestavni del rednega pouka. Na delovni praksi pridobijo spretnosti in navade, fizične sposobnosti, osvajaajo znanje za poklicno delo. Ves proces pri praktičnem pouku vodi strokovno usposobljen izvajalec delovne prakse.

Pri usposabljanju za praktično delo nastajajo tudi problemi.

Izvajalec delovne prakse je lahko dober delavec, ne zna pa svojih izkušenj in znanja prenašati na druge, posebno če ni plačan za inštruktažno delo; njegov cilj je večji delovni učinek, ker je po njem nagradjen. Ker je izvajalec delovne prakse običajno močno angažiran z operativnim delom, mu zmanjkuje časa za učence in prenaša znanje, kot si ga sam oblikuje. Učenci pri

usposabljanju zelo radi prevzamejo slabe delovne navade od sodelavcev, zlasti tam, kjer niso deležni podpore izvajalcev delovne prakse, zato obupujejo in postajajo nezadovoljni. Posledica je slab odnos do dela in kolektiva.

Izvajalci delovne prakse opažamo, da je bistvena razlika med prejšnjim in sedanjim programom v tem, da je novi program bolj strnjen in zahtevnejši tako za dijaka kot za izvajalca delovne prakse. K vsaki nalogi je treba pristopiti metodično in s poglobljeno analizo naloge, za katero se mora izvajalec delovne naloge poprej pripraviti in pri tem upoš-

tevati te-le momente: naziv naloge, cilj naloge, postopek dela, sredstva za delo, tehnične pojme, strokovno teorijo, zahtevnost dela, dokumentacijo in čas naloge.

Že v prvem letniku opažamo, da se dijakom na delovni praksi nameče precej snovi, ki je v tako kratkem času ne morejo dojeti, časa za ponavljanje pa zmanjkuje. Komaj dobro spoznajo delovne prostore, delovna orodja, delovna sredstva, sodelavce in dnevno po eno nalogo, je 80 ur delovne prakse že mimo. Koliko so pridobili, pa naj odgovorijo sami.

Aleksander Gričnik

Prvi koraki na delo

Delovno prakso sem opravljala v delovni organizaciji »Potrošnik« tozdr Maloprodaja Celje, poslovna enota Blagovnica Nova vas. Delo poteka v štirih oddelkih in sicer v tekstilnem, kozmetičnem, živilskem in tehničnem. Največ se zadržujemo na živilskem oddelku, katerega vodja je tovariš Vlado Čakš, ki je istočasno kot izvajalec delovne prakse zadolžen za praktični pouk dijakov prvih letnikov Šolskega centra za blagovni promet.

Z delovno prakso sem zelo zadovoljna, saj menim, da ob delu in istočasno teoretični razlagi izvem več, kot bi lahko izvedela le pri šolskem pouku. Tako sem se na primer že praktično seznanila z numeriranjem blaga, razvrščanjem blaga na prodajne police, prevzemanjem blaga in podobnim.

Moje delo poteka predvsem na živilskem oddelku, kjer so opravila precej raznovrstna in številna, kar ima vsekakor precejšen pomen pri poglobljanju mojega praktičnega znanja.

K uspešnemu delu nam veliko pripomore tovariš Čakš, ki nas sproti seznanja z različnimi deli, kako se kakšno delo opravlja, skratka, trudi se, da bi na tej delovni praksi pridobili kar največ praktičnega znanja. Vsak dan nam posreduje in daje teoretična pojasnila o opravilih, ki smo jih ali jih bomo opravljali v tekočem dnevu, istočasno pa nam opisuje tudi zgodovinski razvoj sozd Merx.

Mnenja sem, da moja delovna praksa, kakor tudi praksa mojih sošolk, poteka v vseh pogledih pravilno in uspešno, predvsem zaradi usklajenosti teoretične razlage in praktičnega dela, kar vsekakor prispeva k boljšemu delovnemu znanju in delovnim rezultatom. Mislim pa, da je desetdnevna delovna praksa premalo za še popolnejše in podrobnejše spoznanje celotnega dela in posameznih opravil, ki bi jih moral obvladati delavec trgovske stroke.

Mateja Podvratnik

Razlaga in praktično delo

Kako smo zadovoljni na delovni praksi v trgovini? Na delovni praksi se počutim zelo dobro, saj so odnosi med delavci in dijaki na delovni praksi urejeni. Od svojih nadrejenih sprejemamo nasvete, ki nam bodo koristili pri našem bodočem delu. Želim pa si, da bi bila praksa v trgovini mnogo daljša, saj se bomo v tem kratkem času komaj privadili na delo, pa ga bomo že zapustili.

Kako smo zadovoljni z razlago izvajalca delovne prakse? Po mojem mnenju njegova razlaga zadošča, vendar bi bilo bolje, če bi razlagal med samim potekom dela, ne pa pred delom oziroma

po delu.

Kako vpliva razlaga izvajalca delovne prakse na nas? Razlaga izvajalca delovne prakse vpliva na nas pozitivno, saj je to dopolnilo k naši praksi. Ob vsestranski razlagi je tudi naše delo zadovoljivo.

Kaj si želimo: več razlage ali več praktičnega znanja? Po mojem mnenju naj ne bi izostala razlaga, seveda pa tudi ne praktično delo. Ob delu bi se privajali na bodoče delo, ob razlagi pa bi si še dopolnjevali znanje, ki smo si ga pridobili ob praksi. Zato je najbolje, da si izpopolnimo znanje z delom in razlago.

Jožica Knez

Kulturno življenje v sozdu

Oceniti stanje kulturnega delovanja v SOZD MERX Celje je izredno zahtevna naloga, saj do sedaj posameznih aktivnosti nismo medsebojno usklajevali in dopolnjevali na nivoju sestavljene organizacije; ostajale so v okviru temeljnih in delovnih organizacij.

Da bi ustrezno organizirali, popestrili in kvalitetno dvignili raven kulturnega življenja in udejstvovanja v sestavljeni organizaciji, je koordinacijski odbor zveze sindikatov konstituiral odbor za kulturno dejavnost. Kakšne so njegove naloge?

Osnovna naloga je uveljavljati, razvijati in programsko popestriti vse oblike organiziranega kulturnega udejstvovanja v vseh delovnih okoljih sestavljene organizacije. Kaj to pomeni? To pomeni, da je potrebno k aktivnemu udejstvovanju na področju kulture pritegniti čim več delovnih ljudi, zlasti tiste, ki imajo veselje in nagnjenje do posameznih vrst kulturnega udejstvovanja. Le s spodbujanjem in krepitevijo kulturnega dela v sleherni delovni sredini se bomo delavci usposobili za dojemanje družbenih kulturnih dobrin, ki jih materialno podpiramo na temeljih svobodne menjave dela.

Kaj torej hočemo storiti? V slehernem delovnem okolju je potrebno uveljaviti vsaj eno izmed oblik kulturnega delovanja, pa četudi je to samo skromen recital. Na raven sestavljene organizacije je potrebno prenesti vse tiste kulturno-umetniške dosežke posameznih okoliš, ki to svojo umetniško vrednostjo zaslužijo. Uvesti moramo enotno programsko politiko na vseh področjih kulturnega delovanja. Nenehno si moramo prizade-

vati za vzgojo lastnega strokovnega kadra, ki bo sposoben organizirati kulturno udejstvovanje tudi v drugih delovnih sredinah v okviru sestavljene organizacije in nuditi takšne organizacijske in materialne pogoje, ki bodo omogočali aktivno udejstvovanje na vseh področjih kulturnega življenja.

Če konkretiziramo navedeno programsko usmeritev odbora za kulturno dejavnost, moramo reči, da bomo vso skrb in delo posvetili formiranju pevskega zbora sozd Merx Celje (rok eno leto), pripravili celovečerne dramske predstave (rok eno leto), organiziranju potujoče likovne

razstave v delovnih sredinah in dogovorom o programski politiki na tem področju (rok šest mesecev), na področju literarne umetnosti pa se bomo organizirali tako, da bomo v šestih mesecih pričeli izdajati literarno prilogo v okviru glasila sestavljene organizacije.

Upamo, da bodo našo programsko usmeritev podprli v slehernem delovnem okolju in da bo hkrati spodbuda za oživitve ali poživitev različnih področij kulturnih dejavnosti. Upamo, da bo skozi naše skupno delo kultura v združenem delu dobila mesto, ki ji pripada. Odbor za kulturno dejavnost

Stopinje v ustvarjalnost

Odbor za kulturno dejavnost načrtuje izdajo posebne literarne priloge. Zatorej pogumno ošilite peresa, obrišite prah s svojih zapiskov, zatrite strah in sram ter nam čimprej pošljite svoj prispevek. Stopinje vam že v tej številki utira ZDENKA DETIČEK.

Uredništvo

STOPINJE

V USTVARJALNOST

Kje ste, prijatelji?

Ljubim in še hotela bi ljubiti,
tako rada bi, da bi imel me rad nekdo,
pa ne tako,
pa ne zato,
le z mehko toplo roko
naj me poboža samo.

Le kam naj grem iskat ljubezen tako,
prijatelji so vsi se izgubili,
ne vem, zakaj,
ne vem ne kdaj
le srce pravi mi k materi nazaj,
njena ljubezen je nespremenljiva, neuničljiva.

V naši menzi

V naši menzi v tretjem štuku
vse je kot v hotelu,
le to srce si je želelo,
da bolj komot bi jelo,
če pa zdaj kaj v redu hi
pa bodimo kar tiho,
kar smo sami skuhalo,
to užitno ni.

Zjutraj frišne žemlce,
buhulne in kiflice,
kavica in soki vsake sorte,
tudi čajček je za pit,
z njim si zjutraj splahneš »rit«
da potem lahko spet začneš pit.

Ob devetih za čas malce
pa nastane gužva,
vsak se rad preriva,
opravke druge še planira,
polno jih je kot podgan
vsepovsod po hiši,
gor in dol prešnosfajo
čisto vsaki dan.

Pa kaj če more bit tako,
v pisarni je vedno lušno blo,
le zakaj dekleta tarnajo,
kar v rednem času fertik ni,
domov se nese, tam trpi,
nadurno delo močno se krepi.

V prodaji tam vam rečem
je pa mal drugače,
ko ravno mal zadrma,
že stranka ga ožema,
ga sprašuje, nateguje,
da mu je kar vroče,
če pa dost prijažen ni,
se tole mu zgodi.

V pritožno knjigo ga zapiše,
zraven mu še fris nariše,
da bi bolje prepoznali ga,
kolne levo, kolne desno,
živeti danes res je smešno,
saj nikjer ni mira pravega.

Ko od jeze ves si bled,
pa zgodi se tole,
da išče te inšpektor
poslal ga je občinski sektor,
da preveri vse artikle,
če imajo cene,
gorje, če kateri kaj fali,
se ve, da plačaš ti.

Ves obupan v menzo hitiš,
a tu od jeze skor znoiš,
saj tople malce nikdar ne dobiš,
prižgeš si v stiski cigaret,
požreš ga skoraj s filtrom vred
in premišljuješ, kakšen je ta svet.

Če danes sploh je kje še raj,
to se sprašuje vekomaj,
življenje to je večni direndaj,
naprej porivaš, pa ne gre,
nazaj ti vedro zdrse vse,
v stoletju dvajsetem vse znorelo je,
v tej naglici se vsem mudi,
le kje bi človek našel še moči!?

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Celje je dne 18. II. v novem tedniku objavila naslednji

NATEČAJ

za evidentiranje upravičencev do stanovanj, zgrajenih s sredstvi družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, za leto 1982

1.

Pri natečaju za pridobitev stanovanja, zgrajenega s sredstvi družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu (med nadaljnjim besedilom — solidarnostna stanovanja), lahko sodelujejo:

- delavci z nižjimi dohodki, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih,
- občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela,
- občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: upokojenci, invalidi, borci NOV, kmetje borci NOV, starejši ter za delo nesposobni občani in
- mlade družine, zlasti tiste z večjim številom otrok.

2.

Upravičenci, ki želijo pridobiti solidarnostno stanovanje, pošljejo vloge, opremljene z dokazili, podatki in potrdili, stanovanjski skupnosti, in sicer:

- delavci preko svojih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti,
 - delavci, zaposleni pri delovnih ljudeh, ki opravljajo dejavnost z osebnim delom z delovnimi sredstvi v lasti občanov, preko Občinskega sindikata obrtnih delavcev,
 - upokojenci in invalidski upokojenci preko svojih društev upokojencev,
 - borci NOV, kmetje borci NOV in vojaški vojni invalidi preko svojih združenj borcev NOV,
 - upravičenci do stalne družbene denarne pomoči preko Občinske skupnosti socialnega skrbstva,
 - drugi občani pa preko krajevne skupnosti, v kateri živijo.
- Organizacije združenega dela in druge organizacije in skupnosti iz prejšnjega odstavka morajo vloge z mnenjem in predlogom svojega pristojnega organa poslati v razpisnem roku stanovanjski skupnosti.

3.

Vlogi za solidarnostna stanovanja je treba priložiti:

- potrdila o skupnih dohodkih družine oziroma gospodinjstva v letu 1981 (osebni dohodki, nadomestila, pokojninski prejemki, invalidnine, štipendije, otroški dodatki, preživnine in podobno),
- potrdila o premoženjskem stanju,
- potrdilo o stalnem bivališču in skupnem gospodinjstvu in
- druga potrdila glede na posebne socialno-materialne, zdravstvene ali druge okoliščine posameznega upravičenca.

4.

Rok za sprejemanje vlog znaša 30 dni od dneva objave tega natečaja.

Vloge za solidarnostna stanovanja je treba v natečajnem roku poslati Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Celje, Celje, Gledališka 4.

5.

Upravičenosti do solidarnostnega stanovanja bodo ugotavljali v skladu s Pravilnikom o pogojih in merilih za dodeljevanje družbeno najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi družbene pomoči Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Celje (Uradni list SRS št. 32/80).

Če bo med postopkom za sprejetje prednostne liste pričakovancev solidarnostnih stanovanj po tem natečaju že sprejet in začel veljati nov Pravilnik o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanj iz sredstev solidarnosti v stanovanjskem gospodarstvu, se bo končal postopek in sestavila prednostna lista pričakovancev stanovanj v skladu z osnovami in merili, ki bodo določena s tem pravilnikom.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Celje

Zapustil nas je mizarski delavec Franc Romih

Neprijetno nas je vznemirila vest, da so te odpeljali v bolnišnico, še mnogo težje pa smo sprejeli kruto obvestilo, da se ne boš več vrnil med nas. Nemo smo ostali sredi dela, ker preprosto nismo verjeli tej kruti resnici. V DO Merx si se zaposlil v letu 1968 in vse do zadnjega marljivo opravljal mizarska dela in naloge v TOZD Transport in obrtne storitve. Poznamo te kot dobrega

sodelavca in skrbnega moža ter očeta, saj si zapustil svojo drago ženo in tri otroke, ki jim je kruta usoda sredi življenjskih načrtov vzela tisto, kar jim je bilo najdražje. Zahvaljujemo se ti za tvoje dolgo sodelovanje, ohranili te bomo v spominu kot prizadetega delavca in prijatelja, do brega moža in skrbnega očeta. Slava ti.

DO blagovni center Celje

Mi in Merx

Srečni in presenečeni

Dobili smo povabilo na tradicionalno srečanje upokojencev s kolektivom. Zelo sem se razveselila obvestila, da se zopet snidemo in vidimo.

Prepeljali smo se s posebnim avtobusom iz Titovega Velenja, Šoštanja in ostalih krajev, kjer živimo bivši delavci našega podjetja, ki ni pozabilo na nas. Odpeljali smo se do nove Merxove trgovine v Bevčah pri Velenju, ki smo si jo ogledali. Bila sem presenečena nad ureditvijo in zaloga.

gami. Vse vrste mesa, kava, mlečni izdelki, alkoholne pijače... Nato smo nadaljevali pot do Mislinje. Tudi tam je lep Merxov objekt. Zelo sem bila začudena, kako naš kolektiv to zmore in ugotovila sem, da se z voljo in mislijo na vsak vložen dinar lahko veliko napravi.

Tovariš Stane Mele, direktor DO »Potrošnik«, nas je seznanil s poslovanjem DO »Potrošnik«. V lepo podanih besedah smo

spoznali, kako danes posluje SOZD Merx. Tudi nam se je zahvalil za minulo delo, na kar smo bili vsi ponosni in veseli.

Imeli smo tudi zelo dobro zakusko. Po njej nam je tovarišica razdelila noveletne nagrade, nato je vsakemu upokojencu čestital še direktor. Vem, da so to težko žrtvovali, toda so! Mi pa smo celotnemu kolektivu Merxa zelo hvaležni za izkazano priznanje.

V letu 1982 želim celotnemu kolektivu Merxa obilo uspehov, zadovoljstva in osebne sreče.

Tončka Florjan
Titovo Velenje, Stanetova 37

Zahvala

Za izkazano pozornost in lepa spominska darila, ki sem jih prejela ob odhodu v pokoj, se iskreno zahvaljujem poslovojskemu osebju Merx TOZD Gostinstvo in turizem Radlje ob Dravi in poslovojskemu osebju iz gostinskih obratov TOZD Ravne na Koroškem, na območju gostinstva Prevalje.

Vsem poslovojskemu želim še nadalje veliko delovnih uspehov v vodenju svojih gostinskih obratov.

Mimica Sterže
Spodnji kraj 43
Prevalje

Uredništvo Vestnika se je povečalo za enega, zdaj sicer še majhnega urednika. Glavna in odgovorna urednica je rodila — sina. S čestitko se pridružujemo njenim željam.

Uredniški odbor

Pravna posvetovalnica

Odgovori na vprašanja

V našem glasilu smo že imeli rubriko, ki je bila namenjena odgovorom na vprašanja pravne narave. Pobudo zanjo ste nam dali vi. Vprašanja naslavljam na uredništvo Vestnika, mi pa bomo poskrbeli za ustrezne odgovore, ki vam bodo pomagali pri razreševanju težav pri delu ali doma.

Dvakrat pomaga, kdor takoj pomaga!

Prehod stanovanjske pravice po smrti imetnika stanovanjske pravice

Vprašanje: Na stanovanje ste vzeli svojo sorodnico, s katero živite v skupnem gospodinjstvu in ki vas oskrbuje, ker ste skoraj nepomični. Ali bi bila ta sorodnica v primeru vaše smrti upravičena ostati v stanovanju?

Odgovor: Če bo vaša sorodnica skupaj z vami stanovala in živela v ekonomski skupnosti najmanj dve leti, bi imela po veljavnem zakonu o stanovanjskih razmerjih kot uporabnica stanovanja tudi po vaši smrti pravico še naprej uporabljati stanovanje in bi postala nova imetnica stanovanjske pravice.

Daljši porodniški dopust

Vprašanje: Komu pripada daljši porodniški dopust in koliko znesa ta dopust?

Odgovor: Po samoupravnem sporazumu o uresničevanju pravic do porodniškega dopusta ima pravico do daljšega porodniškega dopusta upravičenec, ki neguje dvojčke ali težje telesno oziroma duševno prizadetega otroka, ki potrebuje daljšo in skrbnejšo nego. Pravica do daljšega porodniškega dopusta traja v primeru polne odsotnosti z dela do 12. meseca otrokove starosti, v primeru, če upraviče-

nec dela 21 ur na teden, pa do 17. meseca otrokove starosti.

Cestnina

Vprašanje: Radi bi vedeli, kateri delovni invalidi so oproščeni plačevanja cestnine?

Odgovor: Po odloku o višini pristojbin, ki se plačujejo za cestna motorna vozila, se pristojbina za cestna motorna vozila (cestnina) ne plačuje za osebne avtomobile in motorna kolesa delovnih invalidov z 80-odstotno ali večjo telesno okvaro ali s telesno okvaro, ki ima za posledico 60-odstotno ali večjo nesposobnost spodnjih okončin (nog), če je vozilo namenjeno za njihov osebni prevoz.

Razdedinjenje

Vprašanje: Zanima vas, iz katerih vzrokov in na kakšen način se lahko razdedini dediča?

Odgovor: Vzroki, zaradi katerih se lahko razdedinijo dediči, ki imajo pravico do nujnega deleža, so v zakonu o dedovanju izčrpano naštet. Tako lahko oporočitelj razdedini nujnega dediča: če se je ta s kršitvijo kakšne zakonite ali moralne dolžnosti hujše prekršil nad zapustnikom; če je naklepoma storil kakšno hujše kaznivo dejanje zoper zapustnika ali zoper njegovega zakonca, otroka, posvojenca ali starše; če je storil kakšno kaznivo dejanje zoper temelje socialistične samoupravne družbene ureditve ali varnost Jugoslavije; če se je vdal brezdelju in nepoštenemu življenju. Razdedinjenje je treba izraziti v oporoki, in sicer na nedvoumen način, pri čemer je koristno, ne pa nujno, da oporočitelj navede tudi razlog za razdedinjenje.

Družinska pokojnina

Vprašanje: Vaš sin je postal po končanem šolanju in preden se je redno zaposlil zaradi posledic prometne nesreče popolnoma nezmožen za delo. Ali bo upravičen do družinske pokojnine za vami?

Odgovor: Otroci, ki postane popolnoma in trajno nezmožen za delo po starosti, do katere je otrokom zagotovljena pravica do družinske pokojnine (do dopolnjenega 15. leta starosti, če se redno šolajo, pa do konca rednega šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti), vendar pa pred zavarovančovo smrtjo, pridobi pravico do družinske pokojnine, če ga je zavarovanec do svoje smrti preživljal.

Najnižji zjamčeni osebni dohodek

Vprašanje: Zanima vas, koliko znaša najnižji zjamčeni osebni dohodek v SR Sloveniji?

Odgovor: V Uradnem listu št. 11-81 je bil objavljen Odlok o povečanju najmanjšega osebnega dohodka, ki znaša 5100 dinarjev.

Podaljšano zavarovanje

Vprašanje: Zaradi strokovnega izpopolnjevanja nameravate za dalj časa prekiniti delovno razmerje. Ali in kako se vam bo ta čas štel v zavarovalno dobo?

Odgovor: Čas strokovnega izpopolnjevanja ali specializacije po prekinitvi delovnega razmerja, in sicer največ dve leti, se všteje v zavarovalno dobo, če se zavarovancu podaljša zavarovanje s plačilom ustreznega prispevka za podaljšano zavarovanje.

Za razvedrilo

NAŠ ALP. SMUČAR IZ PRVE EKIPE	APARAT ZA OPRAVLJANJE ANALIZ	IGRALEC SLOV. NAR. GLEDAL. V TRSTU	ERICH TELLER	TEKMOV. ČOLN	USTROJ	RISANA ZGODBA Z BESEDILOM	VOJAŠKO SPREMSTVO	STVAR	VRSTA VRBE	TORINO	NOETOVA BARKA	FRANCOSKA REKA (RONA)	SESTAVIL: R. N.	ANGL. PODJETNIK, UTOPIČNI SOCIALIST (ROBERT)	INDONEZ. SAHOVSKI MOJSTER	NEIZPROSEN, TRD ČLOVEK	PRIPADNIK ADAMITSKE VERSKE SEKTE
KANAL ZA ODVAJANJE ODPADNIH VODA					ANG. FILM. IGRALEC TRIMEST. ŠTEVILO								PEVKA ONDINA PAKET, OVITEK				
STAROGR. KIPAR																	
ZELEN OKRASNI KAMEN, NEFRIT			NEZGODA SLOV. DRAM. REŽISER (SLAVKO)							KRAJ PRI KAMNIKU ITALIJ. MOŠ. IME							
ST. SLOV. GRAFIK								NEGIBNOST, TRDNOST	OPERA J. MASSENETA ALPINIST IZ KRANJA						OLGA MEGLIČ UMET. VODNE POTI		
MANJ POGOSTO IME KITAJSKE				KANON PLETENA KOŠARA			IGRALKA GLAZARJEVA				EGON TOMC ODKOPAVANJE			GR. ČRKA KRAJ BLIŽU NOVE GORICE			
OBIČAJ V TRG. ZLASTI BORZNEM POSLOVANJU						POLITIK DR. BEBLER	BYVŠI KAMBOŠKI GENERAL IN POLITIK	ODPRITINA V STENI PR. IME MESTA KALINJIN				PRITOK RENA V ŠVICI	PESNIK OGEN				
VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI			VODILNA, NAPREDNA STRANKA PISATELJ FLEMING										PALEC, COLA				ANTON ASKERC
VEŽA, PRED-DVERJE					POMEMBNA ZMAGA, USPEH GALINA ULANOVA								POŠKODBA TKIVA NIKOLA TESLA				
MESTO V KALIFORNIJI (HOLLYWOOD)									ZNAMENITA RIMLJANKA, MATI BRATOV GRAKH								
ZAJEDALEC VINSKE TRTE							KONEC POLOTOKA		USNJE NA ZADNJEM DELU ČEVLJA								

Najgrša spaka Združenih držav

Znani ameriški opravljeni časopis National Enquirer je podelil petsto dolarjev in brezplačno bivanje v Las Vegasu zmagovalki tekmovanja za nagro spako. Agencijska vest še navaja, da se srečna šampionka piše Winters in da je stara 37 let. Vsaka podobnost z našimi obrazi ob zadnjih podražitvah — je zgolj slučajna...

Ali ste že slišali, da...

živila, obarvana oranžno, rdeče ali rumeno, spodbujajo tek, medtem ko je učinek tako imenovanih mrzlih barv ravno nasproten.

Največja veriga blagovnih hiš

pripada američkemu koncernu J. C. Penney Comp., ki so ga ustanovili leta 1902 v Wyomingu. Danes ima ta koncern okrog 2.000 blagovnih hiš v Združenih državah Amerike, v Belgiji in Italiji. Skupna površina njihovega prodajnega prostora znaša pet milijard in sedemnajst milijonov kvadratnih metrov.

Dražba umetnin

Največja in najstarejša firma za prodajo umetnin na svetu je Sotheby Parke — Bernet s sedežema v Londonu in New Yorku. Ustanovili so jo leta 1744. Leta 1974 so iztržili 94 milijonov funtov. Največji promet na eni sami licitaciji je znašal 29,9 milijona švicarskih frankov. To je bilo na licitaciji, ki jo je 21. novembra 1973 v Ženevi pripravila londonska firma »Christie's«.

Poštena nepoštenost

Posebno vrsto poštenosti je pokazal ropar neke banke v francoskem mestu Nimesu, ki je od blagajnika zahteval 60.000 frankov. Osupli in prestrašeni blagajnik mu je brez besed izročil okoli 90.000 frankov. Izsiljevala

je, ker se nahaja 206 metrov pod morsko gladino.

Kontracepcija za golobe

Občinska uprava v bretonskem mestu Rennesu se je odločila, da čimprej zmanjša število golobov v mestu. Golobicam

prejšnji mesec napolnila 140 let, je umrla v bolnišnici v Sao Paulu zaradi infarkta. Kot je zabeležil brazilski tisk, je zapustila 50 vnukov, 90 pravnukov in 10 pravnukov. Sama je sicer imela 14 otrok, najstarejši med njimi, Pedro, ima skoraj sto let. Starost Gertrude Conceicao so ugotovili pred petimi leti, ko so ji dodelili socialno pomoč. Pristojni dr-

Ali ste že slišali, da...

se je osemdesetletni Italijan Alfonso de Angelis, ki je diplomiral iz kemije, prava in medicine, znova vrnil v šolske sklope — zdaj študira politične vede....

Najstarejše podjetje

na svetu je Faversham Oystre Fishery Company v Favershamu v Veliki Britaniji. Ukvarjajo se z vzgajanjem in prodajo ostrig. Priznanje, ki so ga dobili leta 1930, pravi, da so »obstajali že od pamtiveka«, kar v Angliji pomeni pred normandijsko invazijo (1189).

Prva pomoč za zaljubljenca

Christian Roth, sanjač in romantik, kakor pravi o sebi, nudi prvo pomoč tistim, ki ne znajo izražati svojih čustev. Pri njem se oglašajo zaljubljeni Švicarji, ki bi radi napisali ljubezensko pismo, pa tega niso sposobni, ker se pač niso nikoli naučili ali pa so že pozabili. Običajno gre za prošnje za prvi zmenek ali za izpoved ljubezni. Roth pravi, da ne zna pisati ljubezenskih pisem za ženske, kajti »one mislijo drugače in so bolj tenkočutne kot moški«.

Ali ste že slišali, da...

so v monaškem biokemičnem inštitutu vzredili iz ličinke navadne delavke čebeljo matico. Takšne laboratorijske matice se v čebelnjaku obnašajo normalno in čebele jih sprejmejo kot svoje...

Rešitev križanke iz 1. številke Vestnika

Vodoravno: SPRAVA, PAPP, NERVOZA, TRANSPORTER, ODOAKER, RESA, ADORNO, VEDRINA, ASTMA, EDI, PLOMIN, DD, STEINER, NIAS, NAMA, TORTAR, SKALPEL, IVA, NP, PIRANDELLO, KLEN, ONOMATOPOIJA, VRLOST, SIMA, ENERGETIKA, STO, TKON, MARR, AVAL, TAN

Hotel z največ sobami

na svetu je 12-nadstropni Hotel Rosija (Rusija) v Moskvi. Ima 3.200 sob, v katere lahko sprejme 5.500 gostov. Z drugim besedami, če bi kdo hotel pre spati po eno noč v vsaki sobi tega hotela, bi za to potreboval približno osem let in pol. V hotelu 93 dvigal in njegova plesna dvorana je verjetno največja na svetu.

Največji banket v zgodovini

je pripravil francoski predsednik Loubet v Tuilerijskih vrtovih (v Parizu) 22. septembra leta 1900. Na banket je povabil 22.000 občinskih načelnikov in predstavnikov. S tipičnim galskim smislom za humor in dvomnost je ta banket vstopil v zgodovino kot »Le banquet des 100.000 maires« (»Banket 100.000 načelnikov in načelnice«).

ROPOTARNICA

lec je pazljivo preštel denar in mu, ko je ugotovil napako, vrnil razliko, potem pa jo popihal neznano kam.

Ali ste že slišali, da...

se Američan Walter Cawang ukvarja s precej nenavadnim konjičkom — zbira kreditne kartice. Vneti zbiralec se ponaša s svojo zbirko, ki tehta sedemdeset kilogramov.

Svojevrstni svetovni rekord

so dosegli v nočnem lokalu »Na zunanem robu« v San Franciscu v Kaliforniji. Prvega avgusta 1971 so v njem izvedli 151. policijsko racijo.

Najnižji nočni lokal

na svetu je »Minus 206« v Tiberiji v Izraelu na obali Galilejskega jezera. Tako se imenu-

bodo vsak dan dali kontracepcijsko pilulo z okusom po koruzi, skrito med druga koruzna zrna, ki jih sicer dajejo golobom kot pičo. Pilule ne škodujejo niti golobom niti drugim pticam, vendar so drage: akcija bo stala več kot 50.000 frankov (okoli 400.000 dinarjev).

Največja farma kokoši

je tako imenovana Egg City (Jajče mesto) v Moor Parku v Kaliforniji. Zavzema površino 242 hektarov, ustanovil pa jo je leta 1954 Jules Goldman. Tamkajšnje kokoši vsak dan znesejo približno 2 milijona jajc. Samo za gnoj iz kokošjih iztrebkov dobiva lastnik farme letno 70.000 dolarjev.

Umrla najstarejša Brazilka

Najstarejša Brazilka Gertrudes Maria da Conceicao, ki je

žavni urad ji je priznal rojstni list, na katerem piše, da se je rodila 19. januarja 1842. Pisati ni znala, večji del življenja pa se je preživljala s šivanjem lutk.

Najdaljša klobasa

je bila dolga 952 metrov, napravila pa jo je 29. junija 1966 skupina tridesetih mesarjev v Scunthorpeu v Veliki Britaniji. V njej je bilo 330 kilogramov mesa, 76 kilogramov zelenjave in ustrezna količina začimb.

Največja pivnica na svetu

je Mathäser v Münchnu v Zvezni republiki Nemčiji. V njej dnevno iztočijo povprečno 48.000 litrov piva. Zgradili so jo leta 1829, med vojno je bila porušena, po drugi svetovni vojni so jo ponovno zgradili in danes lahko sprejme 5.500 gostov.

Pred nami so prve zimske igre sozd Merx

Odbor za šport in rekreacijo pri konferenci sindikatov Celje je za izvedbo prvih zimskih iger na svoji drugi redni seji imenoval organizacijski odbor za izvedbo iger v naslednji sestavi:

Jože GRACNAR — predsednik

Franc PETAUER — podpredsednik

Stane MELE — član

Elza SAGADIN — član

Zdenka ZIMSEK — član

Drago MEHLE — član

Mojca KUMER — član

Dani VOVK — član

Stanko ŠOPAR — član

Boris KMET — član

Jože SEDOVŠAK — član

Mirjam BEVC — član

Helena MUHOVEC — član

Dušan ILOVAR — član

Miro VERDNIK — član

Organizacijski odbor se je odločil, da bodo 1. zimske igre letos dne 12. marca in sicer na KOPAH nad Slovenj Gradcem. Pričetek veleslaloma bo ob 10. uri, smučarskega teka pa ob 13. uri.

Propozicije tekmovanja so naslednje:

1. Tekmovalke in tekmovalci tekmujejo v veleslalomu (en tek) in v smučarskem teku.

2. Kategorije:

ŽENSKES:
skupina A — rojene 1952 in kasneje

skupina B — rojene do 1951

MOŠKI:
skupina A — rojeni 1952 in kasneje

skupina B — rojeni od 1942 do 1951

veterani — rojeni do 1941

3. Dolžina proge za smučarski tek je 2 km za ženske in 5 km za moške.

4. Za vsako delovno organizacijo lahko nstopijo po trije tekmovalci v vsaki kategoriji, točkujeta pa se po dva najboljša.

5. Pravico nastopa imajo le tisti člani delovne organizacije, ki so v rednem delovnem razmerju, učenci v gospodarstvu in kooperanti, ki nimajo v sezoni 1980-81 jugo točke v zadnji izdaji kategorizacije smučarske zveze Jugoslavije. Kot dokazilo je seznam tekmovalcev, ki ga potrdi individualni poslovodni organ delovne organizacije, ki ga le-te pošljejo istočasno s prijavo.

6. Vsak tekmovalac lahko nastopi samo v eni kategoriji. Nastop starejših v mlajši kategoriji je dovoljen.

7. Točkovanje: Točkovanje izvajamo po sistemu seštevanja rezultatov tekmovalcev posamezne kategorije tako, da najmanjši skupni rezultat predstavlja najboljšo uvrstitev.

Opravičilo

Bralcem se opravičujemo, ker smo pričujočo številko zaradi tehničnih ovir izdali nekoliko kasneje.

Uredništvo Vestnika

Glede na dobljeni vrstni red po kategorijah se določi število točk in sicer po sistemu, kot sledi:

1. mesto — 25 točk
2. mesto — 20 točk
3. mesto — 15 točk
4. mesto — 12 točk
5. mesto — 11 točk
6. mesto — 10 točk
7. mesto — 9 točk
15. mesto — 1 točka

Točke, ki jih je posamezna delovna organizacija dosegla po kategorijah, se seštejejo, skupni seštevek pa nam da vrstni red ekip.

Vrstni red ekip določamo ločeno za moške in ženske ter za veleslalom in smučarski tek.

Vrstni red po kategorijah se ugotavlja tudi glede na število uvrščenih tekmovalcev, tako da

se najprej uvrstijo delovne organizacije, ki imajo dva uvrščena tekmovalca in šele za njimi delovne organizacije s po enim uvrščenim tekmovalcem.

Končni vrstni red uvrstitev delovnih organizacij predstavlja seštevek vseh točk v vseh kategorijah tako veleslaloma kot smučarskega teka.

Zmagovalna je tista delovna organizacija, ki je dosegla najvišji skupni seštevek točk.

8. Tekmovalke in tekmovalci startajo po naslednjem vrstnem redu: ženske B, ženske A, veterani, moški B, moški A.

9. Pismeno pritožbo lahko vloži samo vodja ekipe vodji tekmovanja pol ure po končanem tekmovanju kategorije.

10. Vsi tekmovalci in tekmovalke morajo imeti potrjene zdravstvene izkaznice, katere ima med tekmovanjem vodja ekipe.

11. Startne številke, bloke za malice in poldnevne karte (od 9. do 14. ure) dvignejo vodje ekip eno uro pred pričetkom tekmovanja na Kopah (Partizanka).

12. Nagrade:

Prvi trije uvrščeni tekmovalci v posamezni kategoriji prejmejo

diplome.

Prvouvrščena ekipa v veleslalomu in smučarskem teku za ženske oz. moške prejme pokal v trajno last, drugo in tretje uvrščeni pa diplome.

Prvouvrščeni ekipi po seštevku točk žensk in moških v veleslalomu oz. smučarskem teku prejmeta pokal v trajno last, drugo in tretje uvrščeni ekipi pa diplome.

Prvouvrščena ekipa po seštevku točk v veleslalomu in smučarskem teku prejme prehodni pokal in pokal v trajno last, drugo in tretje uvrščeni ekipi pa pokal v trajno last.

13. Razglasitev rezultatov bo eno uro po končanem tekmovanju v Partizanki na Kopah.

Predvidevamo, da se bodo za barve svojih ekip borili tako tisti, ki so že pravi mojstri belih strmin kot oni, ki se bodo tokrat še ne-vešče prvič spustili med vratci po pohorskih strminah.

Pričakujemo, da bodo prišli na svoj račun tudi navijači vseh ekip, ki bodo spodbujali tekmovalce tako, da bo tekmovanje potekalo v pravem športnem vzdušju.

Na svidenje na Kopah!

Dušan Ilovár

Blagovni center sodeloval na SŠI '82 v veleslalomu

Uspešno so vijugali

Komisija za šport in rekreacijo pri DO Blagovni center je na razpis ZTKO Celje prijavila moško in žensko ekipo v petih kategorijah za tekmovanje v veleslalomu. Tekmovanje je bilo februarja na smučiščih na Golteh. Sodelovalo je 419 tekmovalcev.

Nashe prvo sodelovanje je bilo zelo uspešno, saj je ženska ekipa osvojila ekipno 7. mesto in moška ekipa 16. mesto.

Rezultati posameznikov po kategorijah:

Moški do 25. let: Ivenčnik Martin 66, Jordan Iztok 71, Vodušek Roman diskvalificiran (98 prijavljenih tekmovalcev).

Moški od 26 do 33 let: Jovan Ljubo, 2, Tamše Boris 61, Breznikar Konrad odstopil (112 prijavljenih).

Moški od 34 do 39 let: Kovačič Alojz 39, Hriberšek

Brane 45, Cekuta Miran 47. (100 prijavljenih).

Ženske do 29 let: Petrovič Brigita 11, Križnik Olga 43 (85 prijavljenih tekmovalk).

Ženske nad 30 let: Padežnik Slavica 4, Kitek Anica 15, (66 prijavljenih).

Zaradi odsotnosti nista vozili Rednak Helena in Iršič Dora.

Izredno športno vzdušje je skalilo slabo vreme, zlasti megla in tudi že pomanjkanje snega, vendar smo z uspehi naših tekmovalcev izredno zadovoljni.

Odnjih, pa tudi od starejših tekmovalcev nad 40 let, izmed njih na tem tekmovanju nismo imeli predstavnikov, pričakujemo takšne uspehe tudi na 1. zimskih športnih igrah SOZD Merx, ki bodo 12. marca 1982 na Kopah.

Zdenka Zimšek

O delu odbora za šport in rekreacijo

Predsedstvo koordinacijskega odbora sindikatov sozd MERX Celje je na svoji seji sprejelo sklep, da se poleg odbora za letovanje in oddih, odbora za kulturno dejavnost formira tudi odbor za šport in rekreacijo na nivoju sozd Merx Celje. Na prvi seji odbora so člani sprejeli program dela, ki ga mora potrditi še koordinacijski odbor sindikatov sozd Merx Celje. Akcije, ki jih nameravamo izvesti v letu 1982, so naslednje:

1. ZIMSKE IGRE SOZD MERX
Discipline:
— veleslalom za ženske in moške
— smučarski tek za ženske in moške

Kategorije:

Ženske:

skupina A — rojene 1952 in kasneje

skupina B — rojene do 1951

Moški:

skupina A — rojeni 1952 in kasneje

skupina B — rojeni od 1942 do 1951

veterani — rojeni do 1941

Rok: februar 1982

2. LETNE IGRE SOZD MERX

Discipline:
Ženske
kegljanje, plavanje, streljanje, tek, kolesarjenje, namizni tenis

Moški:

kegljanje, plavanje, streljanje, tek, kolesarjenje, namizni tenis, šah, mali nogomet, vlečenje vrvi

Rok: maj—junij 1982

3. TRANSVERZALA SOZD MERX V KOLESARJENJU

Transverzala, katere dolžina bi znašala ca. 300 kilometrov, bo vodila skozi vse občine, v katerih ima sozd Merx svoje poslovalnice.

Rok: skozi vse leto 1982

4. 100 DELAVCEV SOZD NA TRIGLAV

Izlet, s katerim želimo pope-
ljati 100 delavcev sozd Merx

Celje na Triglav, bo predvidoma trajal tri dni.

Rok: avgust 1982

5. Organizacija tekmovanj med delavci sozd iz posameznih strok (kuharji, kosci, natakariji, stroje-piske...)

Rok: skozi vse leto 1982

6. PIKNIK DELAVCEV SOZD MERX
Rok: september 1982

Upamo in želimo, da bi se omenjenih akcij udeležilo čim večje število delavcev sozd Merx, ker bo množična udeležba najboljše spodbuda za nadaljnje delo odbora za šport in rekreacijo.

Dušan Ilovár